

KORTLÆGNING

Landsbyer og civilsamfund som katalysator for mere sammenhængende natur i Gudenådalen

Maj 2026

Kortlægning

Landsbyer og civilsamfund som katalysator
for mere sammenhængende natur i Gudenådalen.
Udarbejdet i maj 2026 for Gudenåplanen af

Alling Naturpark

Ringvej 11

8680 Ry

+45 60681348

info@allingnaturpark.dk

allingnaturpark.dk

Indhold

1	Indledning og kontekst	1
	1.2 Landskabet er vores alles	1
	1.3 Anvendelse af kortmaterialet	4
2	Borgerdrevet Naturgenopretning	5
	2.2 Erfaringer fra Alling	6
3	Metode	8
	3.2 Kriterier for naturpotentialer	9
	3.3 Kriterier for civilsamfundsstyrke	11
	3.4 Netværksanalyse på landskabsniveau	13
4	Kortlagte landsbyer	14
	4.2 Landsbyprofiler	15
5	Anbefalinger	40
	5.2 Indsatser for mobilisering af landsbyer	42
	5.3 Det videre arbejde med kortlægning	44
6	Bilag: Civilsamfundsorganisationer	45

1.1 Indledning

Denne kortlægning er udarbejdet for Gudenåplanen med henblik på at undersøge, hvordan landsbyer i langs Gudenåen kan være udgangspunkt for naturgenopretningsindsatser i samarbejder mellem kommune, landsby og det lokale civilsamfund.

Kortlægningen tager afsæt i Gudenåplanens vision om at skabe et levende og robust landskab langs Gudenåen, hvor naturgenopretning, biodiversitet, rent vandmiljø, klimatilpasning og friluftsliv tænkes sammen i et langsigtet perspektiv.

Gudenådalen er i dag præget af plantageskove, spredte naturområder og landbrugsjorde i omdrift, gennemskåret af Gudenåen og sølandskabet. Samtidig rummer landskabet et betydeligt potentiale for at udvikle sig til et af Danmarks største sammenhængende naturlandskaber.

Opgaven med at etablere sammenhængende naturområder langs Gudenåen kræver blandt andet omlægning af eksisterende løv- og nåleplantageskove til skovnatur, udtagning af dyrket landbrugsjord for at forbinde og udbygge de eksisterende naturområder og genskabelse af naturlige vandløb, sideløb og vådområder.

Med et projektområde der strækker sig over otte kommuner fordelt mellem et stort antal små og store lodsejere, private og offentlige, er opgaven kompleks. Det kræver nye og mere dynamiske metoder for at engagere lodsejerne, som, udover finansieringen, ofte kan være flaskehals i naturgenopretningsindsatser.

Det kræver, at der i kommunernes værktøjskasse også er metoder til igangsætte processer nedefra og op, som kan engagere lokalsamfund og lodsejere mere bredt og mobilisere lokale kræfter og samarbejder på tværs af landsbyfællesskaber, lodsejere, civilsamfund og kommune.

Vi har i Danmark et rigt og stærkt civilsamfund, også i og omkring landsbyer. Det er denne rapport's hensigt at anskueliggøre, hvordan det lokale civilsamfund også kan være en ressource ift. at skabe mere sammenhængende natur.

- I den nedenstående rapport beskrives indledningsvist eksempler på hvordan borgerdrevet naturgenopretning ser ud, nye samarbejdsformer og potentialer med udgangspunkt i eksisterende borgerdrevne projekter.
- Derefter beskrives metode for kortlægning og udpegning af landsbyer samt metode for kortlægning af det bredende civilsamfund i projektområdet.
- Afslutningsvist analyseres **22 udvalgte landsbyer** med særlige naturpotentialer og stærke civilsamfund efterfulgt af anbefalinger til indsatser for mobilisering af landsbysamfund i projektområdet.

1.2 Landskabet er vores alles

Ikke overraskende er den dyrkede landbrugsjord i Gudenådalen ofte centraliseret rundt om landsbyerne, taget landsbyernes historiske betydning i betragtning. I landskabet er den landsbynære landbrugsjord ofte en kile, som fragmenterer områdets mange skov- og naturområder og forhindrer sammenhæng. Mange steder er jordejerskabet forsat fordelt mellem landsbyernes beboere, som ikke selv dyrker landbrug mere, men i stedet bortforpagter jorden. Dermed har landsbybeboerne hverken adgang eller ejerskab til de arealer, som omkranser deres landsbyer.

Samtidig viser nye eksempler på borgerdrevne initiativer, at landsbysamfund, som ofte er aktive fællesskaber, der både rummer landsbyboere og lodsejere, er interesserede i at forbedre den landskabelige og naturmæssige værdi i deres lokalområde. Her opstår nye samarbejdsformer mellem landsbysamfund, lodsejere og kommune, der kan have potentialer til at blive et effektivt værktøj til at igangsætte omlægning af landbrugsjord til natur.

Derfor kigger denne rapport nærmere på landsbyerne, deres opbygning, naturpotentialer og civilsamfund.

Eksempel på landbrugsjord centret om landsbyerne i Gudenådalen. Cirkler på hhv. 500 og 1000 hektar repræsenterer landsbyer og deres nærområde. Lilla markerer landbrugsjord i omdrift registreret via Landbrugsstyrelsen 2024. Rød markerer områder med permanent græs.

1.3 Anvendelse af kortmaterialet

I denne kortlægning er der lokaliseret 22 landsbyer med høje naturpotentialer og stærke civilsamfund, som kan være udgangspunkt for målrettede indsatser mhp. borgerdrevne naturgenopretningsindsatser.

Denne kortlægning, som findes som kortlag til GIS-baserede systemer, vil kunne bruges af kommuner og andre relevante organisationer til at;

- Danne overblik over landsbyer og byområder i projektområdet
- Lokalisere landsbyer med særlige naturpotentialer og civilsamfundsstyrke
- Danne overblik over lokalforankrede civilsamfundsorganisationer og deres indbyrdes relationer, herunder organisering af landsbyer gennem borgerforeninger, landsbysammenslutninger, interessefællesskaber m.m.
- Anvende kortlagene over eksisterende kortmateriale, som f.eks. potentialekort, kommunale handleplaner, grundvandsinteressekort m.m. for at lokalisere berørte lokalsamfund samt potentielle ressourcepersoner og organisationer, som kan inddrages
- Anvende kortmaterialet i forbindelse med handleplaner for landsbyudvikling for strategisk sammenkobling af naturgenopretningsindsatser og landsbyudvikling

2.1 Borgerdrevet Naturgenopretning langs Gudenåen

Betegnelsen borgerdrevet naturgenopretning dækker over naturindsatser drevet af borgere i lokalområdet.

Fælles for indsatserne er, at de skabes i lokale samarbejder mellem lokalsamfund og lodsejere.

Alling Naturpark er et nyt borgerdrevet naturgenopretningsprojekt langs Gudenåen ved Ry. I samarbejde med lodsejere har engagerede beboere i landsbyen Alling skabt et sammenhængende naturområde på 72 hektar med mose, eng, skov udlagt til urørt skov, tidligere produktionsskov og majsmarker, som bliver genoprettet til overdrevsnatur. Naturparken afgræsset nu af en foreningsejet flok af helårsgræssende Gallowaykvæg.

Projektet er et samarbejde mellem Alling Naturpark, Skanderborg Kommune, Naturstyrelsen, Ry Højskole og Naturrådgiverne Eskildsen og Buur.

Alling Naturpark er født i et lokalforankret fællesskab, som har skabt grobund for positive lodsejerdialoger, høj fleksibilitet og et momentum af lokal opbakning. Dette har medført, at naturparken er gået fra idé til realitet på blot et enkelt år, samtidig har det medført en samarbejdsform, hvor kommune har fået en understøttende funktion med ejerskabet hos borgerne.

Dette har åbnet op for nye finansieringsmuligheder for naturparken, som har tiltrukket finansiering fra naturfonde, mindre lokale fonde, private donationer og via virksomhedssamarbejder.

2.2 Erfaringer fra Alling

Tilbagemeldingerne fra projektets lodsejere fortæller klart, at projektets indledende lodsejerdialoger lykkedes, fordi at det ikke var kommunen, der bakkede på døren, men i stedet engagerede borgerne i nærområdet, som lodsejerne så sig selv som en del af.

I Alling Naturpark har lodsejere haft mange forskellige indgangsvinkler ind i projektet. Nogen er drevet af et generelt engagement for naturen, andre af økonomi gennem en forventet højere herlighedsværdi er deres bolig – andre blev aktiveret gennem muligheden for at støtte op om et lokalt ønske om udvikling af landsbyen og landskabet.

Hvordan kan landsbyfællesskaber bidrage til mere natur

Civilsamfundsengagement baseret på et frivillig engagement er dynamisk, foranderligt over tid og motivationsfaktorer kan være mange.

Derfor kan landsbysamfunds bidrag til naturgenopretning også være forskelligt, hvor nogle landsbyer vil kunne samle arbejdsgrupper, som kan drive et projekt fra ide til realisering. Andre steder vil landsbysamfund kunne tage de første dialoger med relevante lodsejere, hvorefter kommune eller andre aktører kommer på banen som projektledere. Og nogle steder vil landsbyer være en kilde til lokal viden om naturpotentialer, lodsejerforhold m.m. som kan kvalificere kommunernes arbejde.

- Erfaringerne viser, at borgere og landsbyfællesskaber er villige til at bidrage til mere natur i deres nærområde
- De kan arbejde via lokale relationer og eksisterende fællesskaber, som lodsejere ofte er en del af
- De har ofte et stort lokalt kendskab til naturpotentialer og lodsejerforhold
- De kan skabe en stærk lokalforankret fortælling
- De kan koble naturgenopretning sammen med landsbyudvikling
- Borgerdrevne projekter kan være inspiration for andre landsbyer
- De kan bidrage til et demokratisk ejerskab over jorden
- De kan være en del af forvaltningen
- Foreninger er i stand til at arbejde mere fleksibelt end f.eks. kommuner og styrelser
- De har mulighed for at tiltrække en anden form for finansiering og fondsmidler end kommune.
- Ved at arbejde med landsbyerne som en geografisk og social enhed, giver det kommunerne nye indgangsvinkler til at engagere lodsejere langs Gudenåen.

Hvordan understøttes landsbyfællesskaberne

- Der skal sikres en høj faglighed i borgerdrevne projekter
- Borgerdrevne projekter kan i nogle tilfælde være skrøbelige processer. Her kan kommune være bagstopper og sikre videreførelsen af projekter
- Naturgenopretning har en stejl læringskurve. Kommune skal stille kompetencer til rådighed og skabe muligheder for samarbejde og erfaringsudvekslinger på tværs af projekter, foreninger og kommune
- Finansiering skal være til rådighed, så borgeres og lodsejeres engagementet kan gribes, når det opstår
- Borgerdrevet naturgenopretning er en mere decentraliseret og dynamisk proces, som kræver en ny samarbejdsform for kommuner.

Naturparken samarbejder pt. med en række borgere og borgergrupper, som ønsker at igangsætte naturprojekter i deres lokalområde på baggrund af erfaringerne i Alling.

3.1 Metode

Formålet med kortlægningen er at identificere landsbyer med relevante naturpotentialer samt at vurdere civilsamfundsstyrke og lokal handlekraft i de enkelte landsbyer i projektområdet. Til dette formål er der udviklet en metode, der kombinerer naturfaglige og sociale indikatorer for at belyse potentialet for naturgenopretning omkring landsbyerne.

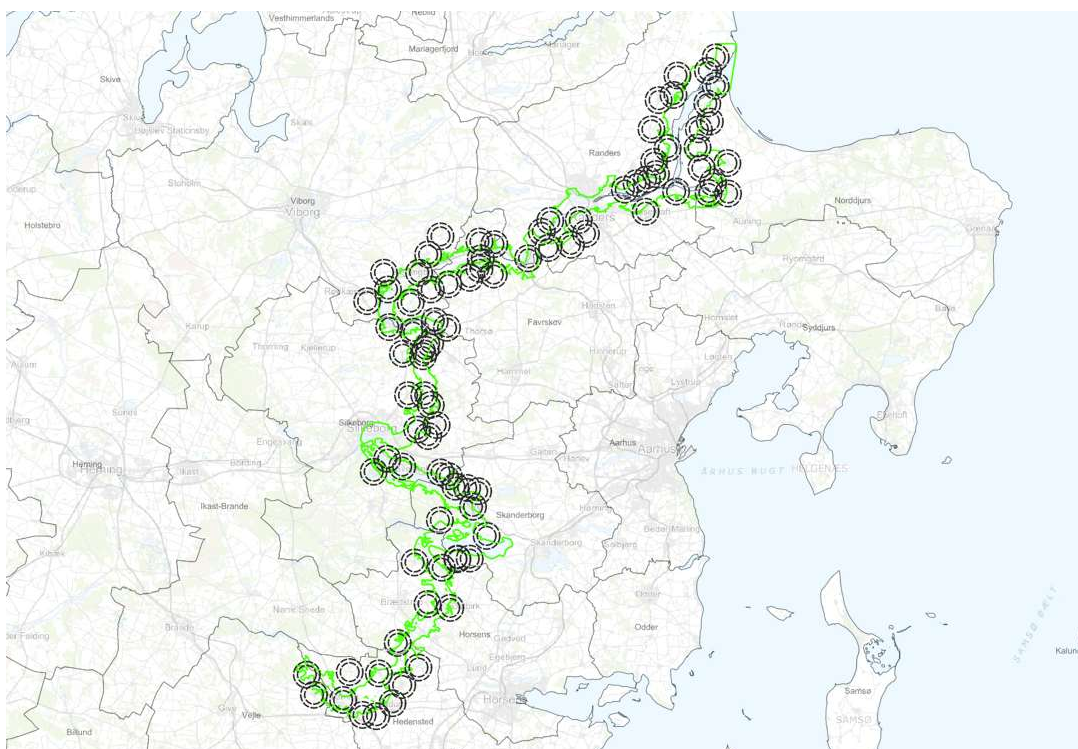
Metoden og kortlægning af 22 landsbyer med særlige potentialer for naturgenopretning er udarbejdet som et rammeværktøj og datagrundlaget kan udbygges yderligere til at skabe et bedre indblik i landsbyer, naturpotentialer og civilsamfund.

Landsbynær landbrugsdrift defineres i denne kortlægning som landbrugsjord i omdrift (senest registreret i 2024) inden for en zone af 500 hektar fra landsbymidte.

Afgrænsning af projektområdet

Denne kortlægnings projektområde er defineret af Gudenåplanens geografi. Se kort nedenfor.

Indledningsvist er samtlige landsbyer (under 500 beboere) og mindre byområder (over 500 beboere) inden for projektområdet blevet kortlagt.

Landsbyer og byområder (markeret med sort cirkel) i projektområdet (markeret med grøn) inkl. kommuneinddeling.

3.2 Kriterier for vurdering af naturpotentiale

Vurderingen af de enkelte landsbyers naturpotentiale er baseret på to hovedkriterier:

- Forekomst af landsbynære områder med høj realiseret biodiversitet, målt ved eksisterende naturkvalitet inden for en zone af 1000 hektar fra landsbymidten.
- Andelen af landsbynær landbrugsjord i omdrift, inden for en zone af 500 hektar fra landsbymidten.

Formålet med kriterierne er at segmentere landsbyer efter deres potentiale til at bidrage til udvidelsen af eksisterende naturområder gennem udtagning af landbrugsjord i omdrift jf. Biodiversitetsrådet anbefalinger om kvalificering af naturgenopretningsindsatser i forhold til biodiversitetspotentialer¹.

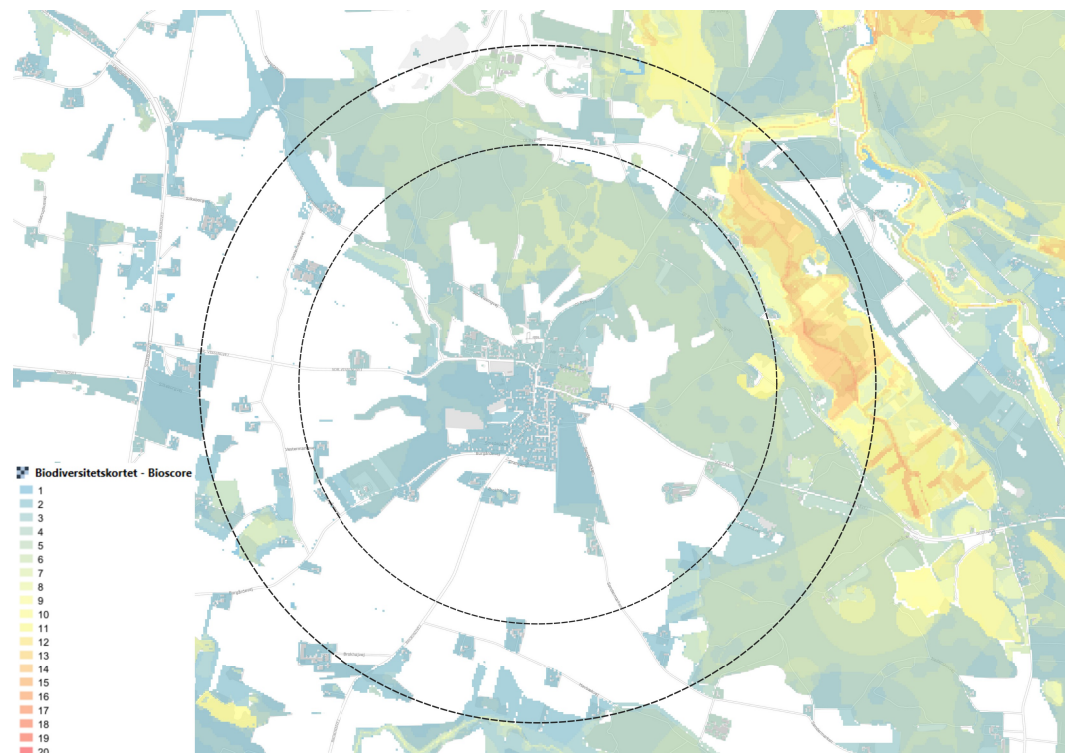
Datagrundlag og analyse

Omkring hver landsby er der afsat to zoner på henholdsvis 500 og 1000 hektar centreret i landsbymidten.

Ved hjælp af Miljøstyrelsens biodiversitetskort (Bioscore) er der identificeret områder med en Bioscore på 10 eller derover inden for den yderste 1000 hektar zone.

Bioscoren består dels af en artsscore som er en vægtet sum af kendte forekomster af rødlistede arter og dels en proxyscore, som er summen af landskabs- og levestedsindikatorer for forekomst af rødlistede arter.

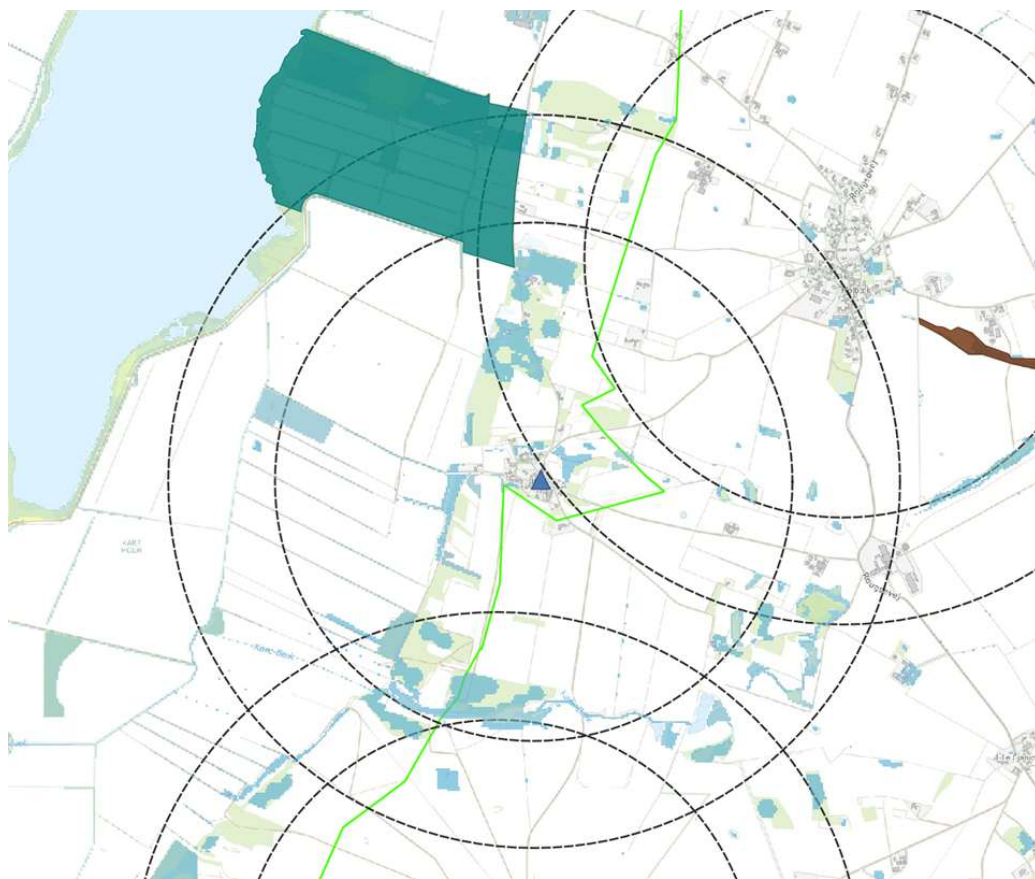
På baggrund af disse data er hver landsby tildelt en score fra 1 til 10, afhængigt af tilstedeværelsen af eksisterende naturområder og dens kvalitet i nærområdet.

Vurdering af naturpotentiale ved hjælp af bioscore

¹ Biodiversitetsrådet. 2024. Virkemidler for biodiversitet – dynamisk katalog over virkemidler og deres forventede biodiversitetseffekt, version 1.0.

Derudover er kommunernes planlagte kvælstofvådområder, skovrejsnings-, lavbunds-, fosforvådområde- og ekstensiveringsprojekter, som registreret i MARS-portalen, inddraget i analysen. De udpegede arealer er sidestillet med arealer med en bioscore over 10, således at vurderingen af naturpotentialer også omfatter forventede synergier med kommende natur- og miljøprojekter.

Vurdering af naturpotentialer ved hjælp af MARS-projekter. Grønt markeret område er planlagt kvælstofvådområde.

For at vurdere omfanget af landsbynær landbrugsdrift er Landbrugsstyrelsens arealanvendelseskort (2024) anvendt til at vurdere omfang af landbrugsjord i omdrift inden for en zone af 500 hektar fra landsbymidten.

Hver landsby er tildelt en score fra 1-10 afhængigt af omfang af landsbynær landbrugsjord i omdrift.

Samlet vurdering

De to scorere, på hhv. biodiversitet og landbrugsdrift, danner grundlag for en indledende udvælgelse af landsbyer med et naturgenopretningspotentiale. Landsbyer, der både har en høj forekomst af eksisterende natur og en betydelig andel af landbrugsjord i omdrift, vurderes til at have det største potentiale for at bidrage til etableringen af sammenhængende, genoprettede naturområder ved en udbygning af eksisterende naturområder.

3.3 Kriterier for vurdering af lodsejertilknytning og civilsamfundsstyrke

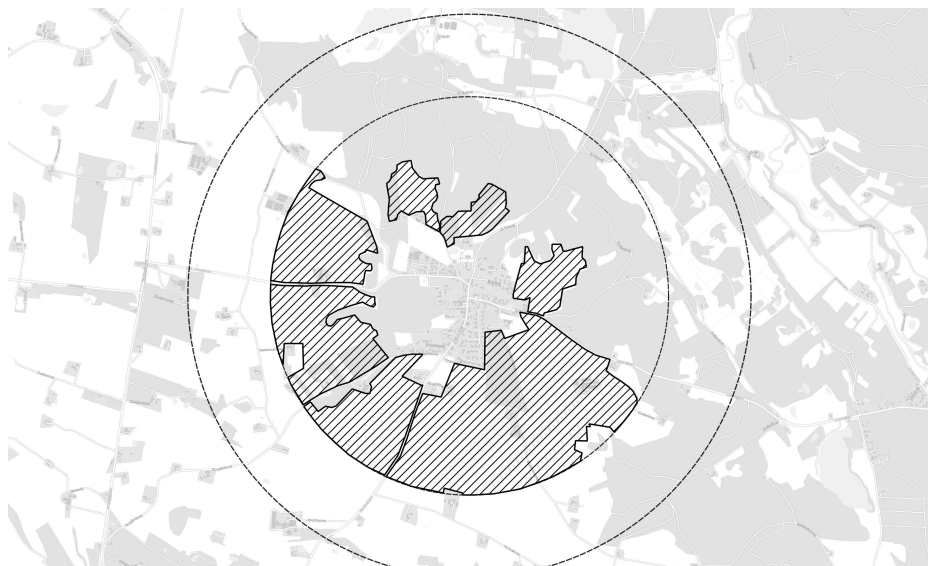
Vurderingen af de enkelte landsbyers lodsejertilknytning og civilsamfundsstyrke er baseret på to hovedkriterier:

- Forekomst af landbrugsjord ejet af lodsejere, som er bosiddende i landsbyen eller i en zone af 500 hektar fra bymidten.
- Andelen foreninger som organiserer landsbyens beboere og en samlet vurdering af den generelle foreningsaktivitet omkring landsbyen

Se anbefalinger for en mere omfattende metode for vurdering af civilsamfundsstyrke på landsbyniveau.

Datagrundlag og analyse

Ved brug af Geoinfo Find Ejeren-portal er der indhentet ejer- og adresseoplysninger på matrikelniveau. Matrikler med ejer-adresser udenfor en zone af 500 hektar fra landsbybymidte er bortsorteret. Se kort nedenfor, hvor lokalejet landbrugsjord er markeret.

Denne metode viser ikke i hvor høj grad lodsejere engagerer sig i lokalsamfundet, men blot hvor de er placeret geografisk.

På baggrund af disse data er hver landsby tildelt en score fra 1 til 10, afhængigt af hvor stor andel af den landsbynære landbrugsjord er lokalt ejet.

På baggrund af internetsøgninger på google, CVR-register på Virk.dk, søgning på facebook.dk m.fl. er der lokaliseret foreninger med tilknytning til de enkelte landsbyer.

Der er foretaget interviews med kommune- og civilsamfundsrepræsentanter indenfor projektområdet for at kvalificere landsbyers civilsamfund samt for at lokalisere yderlige foreninger, som har en tilknytning til det lokale landskab, som f.eks. græsningslaug, naturprojekter og naturformidlingsforeninger.

Afslutningsvist er der vurderet i hvor høj grad landsbyen samarbejder med andre landsbyer inden for projektområdet og er organiseret gennem paraplyorganisationer og andre formelle samarbejder.

På baggrund af disse data er hver landsby tildelt en score fra 1 til 10, afhængigt af tilstedeværelsen af et aktivt civilsamfund.

Eksempel på kortlægning af lokale civilsamfundsorganisationer

Opsummering og samlet vurdering

De to score er sammenholdt med vurderingen for naturpotentialer for hver landsbyer. Med udgangspunkt i denne score, er der blevet udvalgt 22 landsbyer med et højt potentiale for borgerdrevne naturprojekter.

4.1 Kortlagte landsbyer

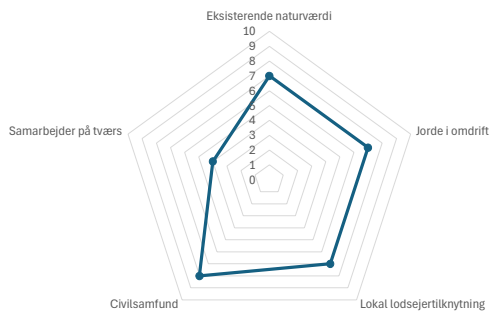
I det følgende afsnit præsenteres de 22 landsbyer udvalgt i denne kortlægning herunder;

- Opsummering og sammenligning af landsbyprofiler
- Kort rapport med beskrivelse af landsbyer, naturpotentialer, lodsejertilknytning og civilsamfund.

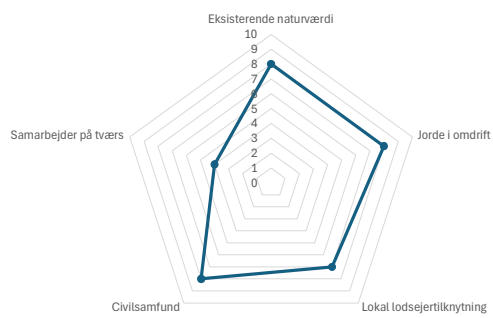

4.2 Landsbyprofiler

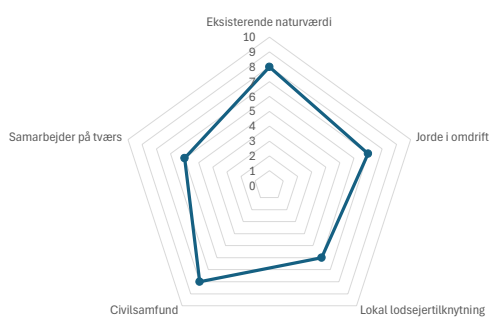
Rask Mølle / Hedensted

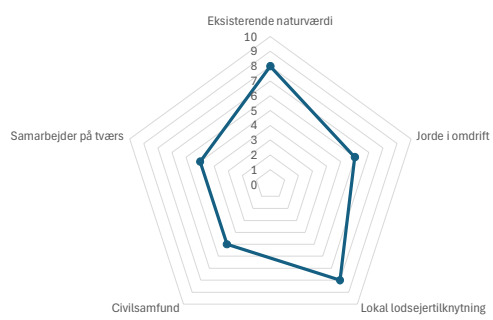
Uldum / Hedensted

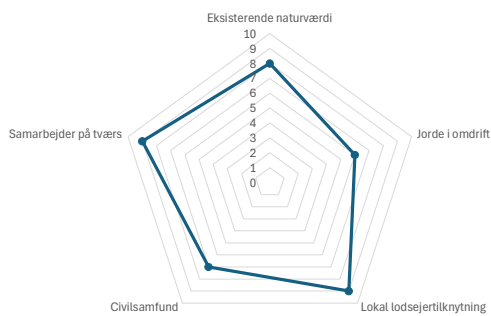
Åle / Hedensted

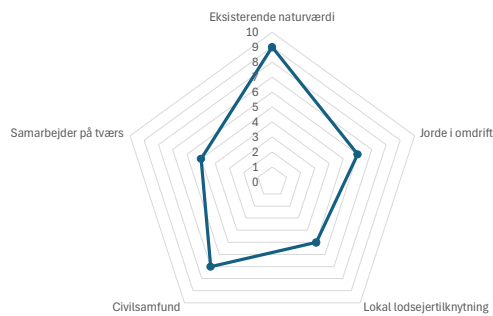
Vestbirk / Horsens

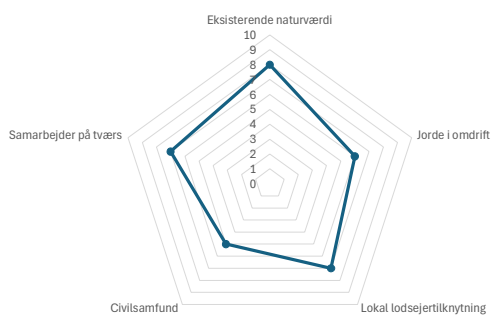
Sønder Vissing / Horsens

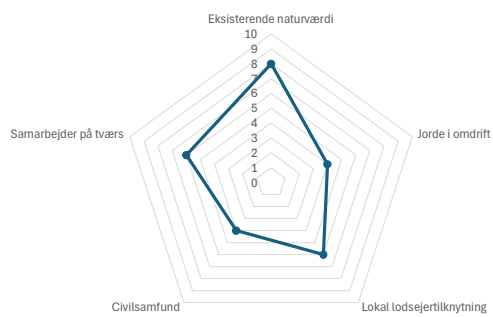
Voerladegård / Skanderborg

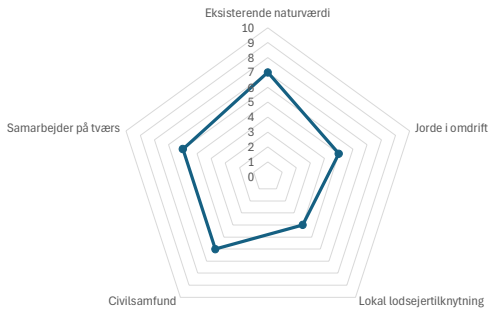
Tørring / Skanderborg

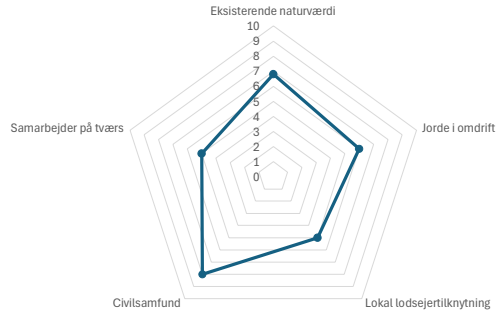
Tulstrup / Skanderborg

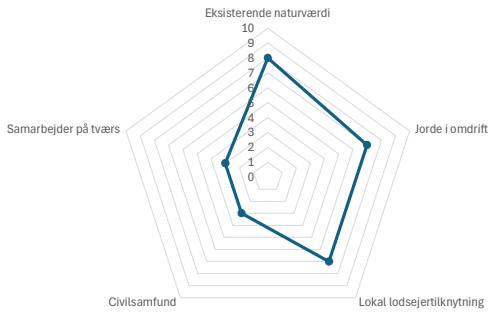
Laven / Silkeborg

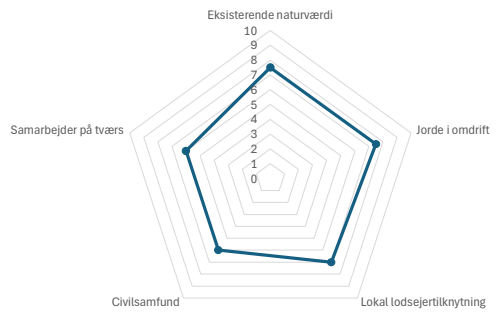
Voel / Silkeborg

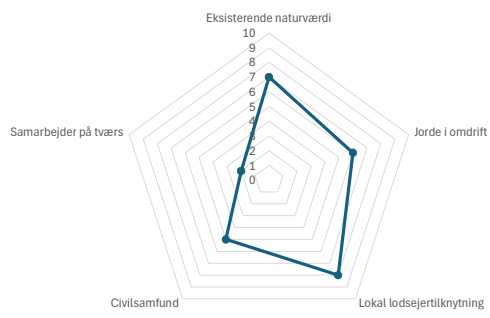
Svostrup / Silkeborg

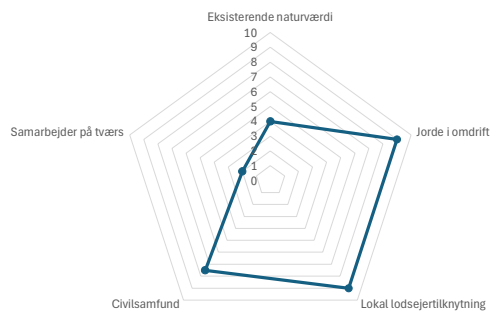
Sahl / Viborg

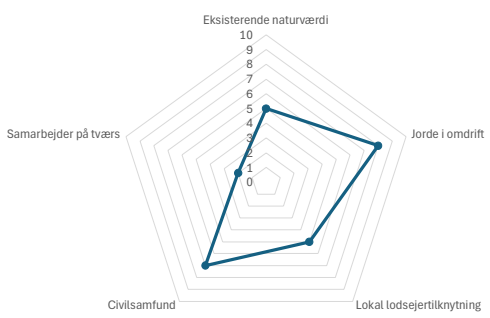
Hjermind / Viborg

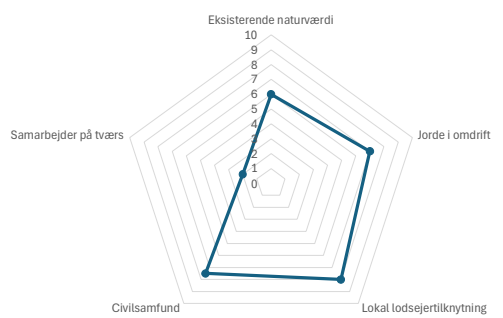
Gerning / Favrskov

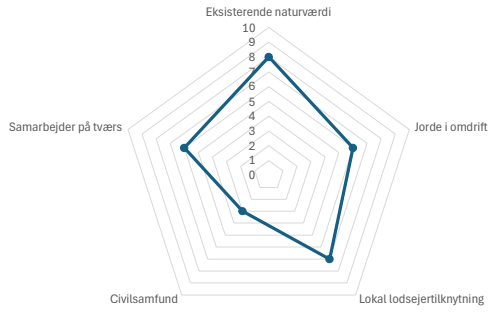
Vellev / Favrskov

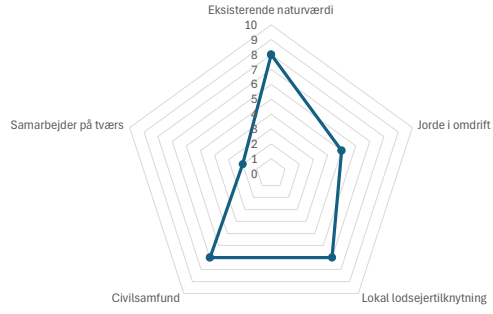
Værum / Randers

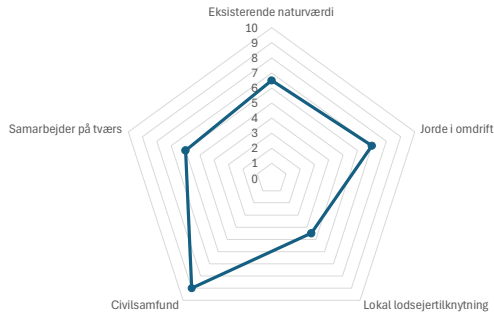
Tjærby / Randers

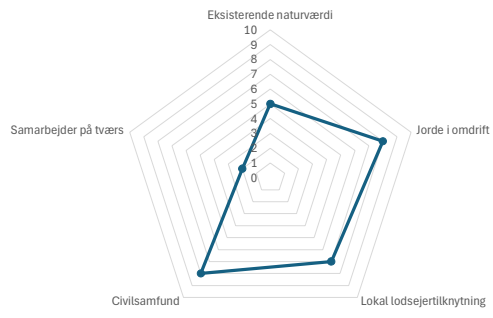
Uggelhuse / Randers

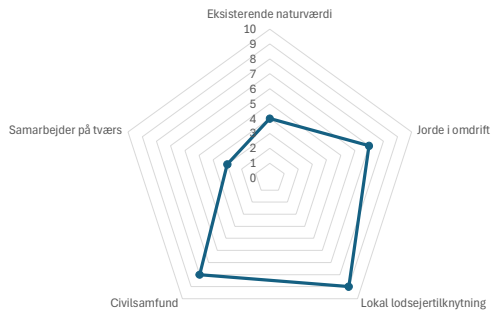
Mellerup / Randers

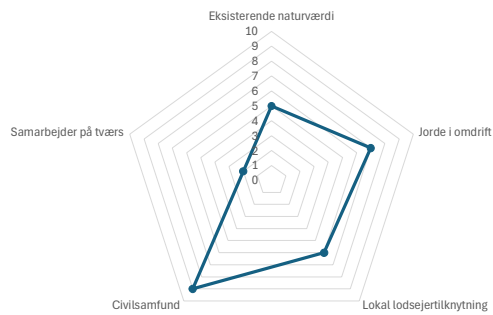
Øster Tørslev / Randers

Ørsted / Norddjurs

Kare / Norddjurs

Rask Mølle

Hedensted Kommune
55°52'14.7"N 9°36'39.0"E

Rask Mølle er en aktiv stationsby i den vestlige del af Hedensted Kommune med omkring 1.450 indbyggere. Byen er omgivet af et varieret landskab med nærhed til både Gudenåen, Rask Skov og Uldum Kær.

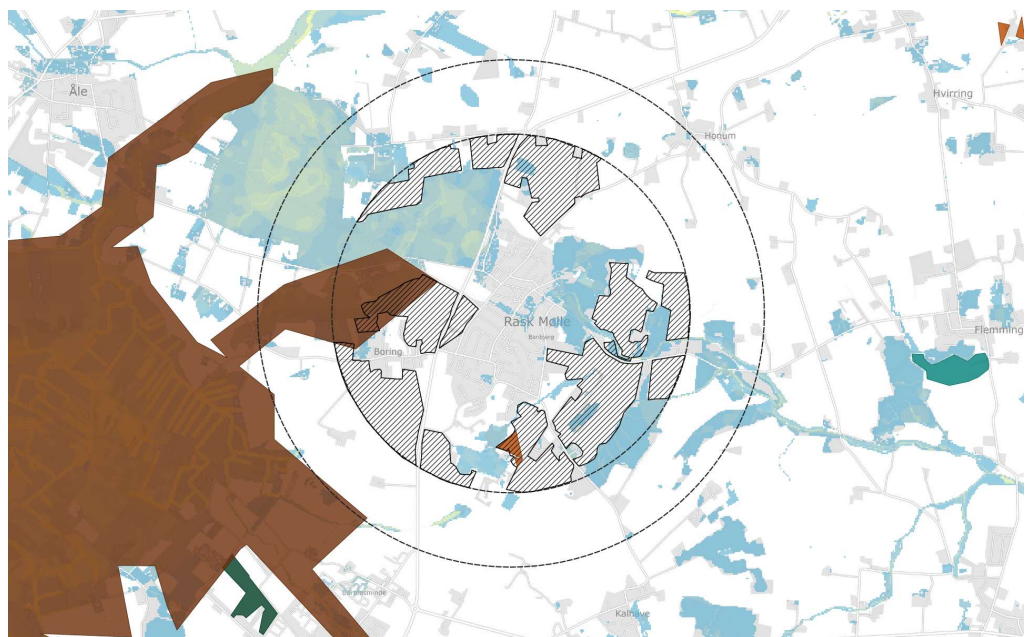
Den sydlige del af byen er karakteriseret af landbrugsjord med en høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Rask Mølle er kendetegnet ved et stærkt foreningsliv og høj lokal handlekraft. Særligt spejdermiljøet spiller en central rolle i byens udvikling, hvor lokale frivillige kræfter står bag projektet KraftVÆRKET, som er et nyt fællesskabs- og aktivitetshus med fokus på spejderliv, kultur og friluftsliv.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til mere natur omkring Møllebæk, en udvidelse af Rask skov mod nordvest samt indgå i det kommende lavbundsprojekt sydvest for landsbyen.

Civilsamfund

- Rask Mølle Borgerforening
- Spejdergården
- Uldums Sogns Jagtforening

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Uldum

Hedensted Kommune
55°50'53.6"N 9°35'18.6"E

Uldum er beliggende i den vestlige del af Hedensted Kommune mellem Horsens og Vejle tæt ved Gudenåsystemet. Området omkring byen rummer betydelige landskabelige og naturmæssige værdier, særligt det nærliggende Uldum Kær.

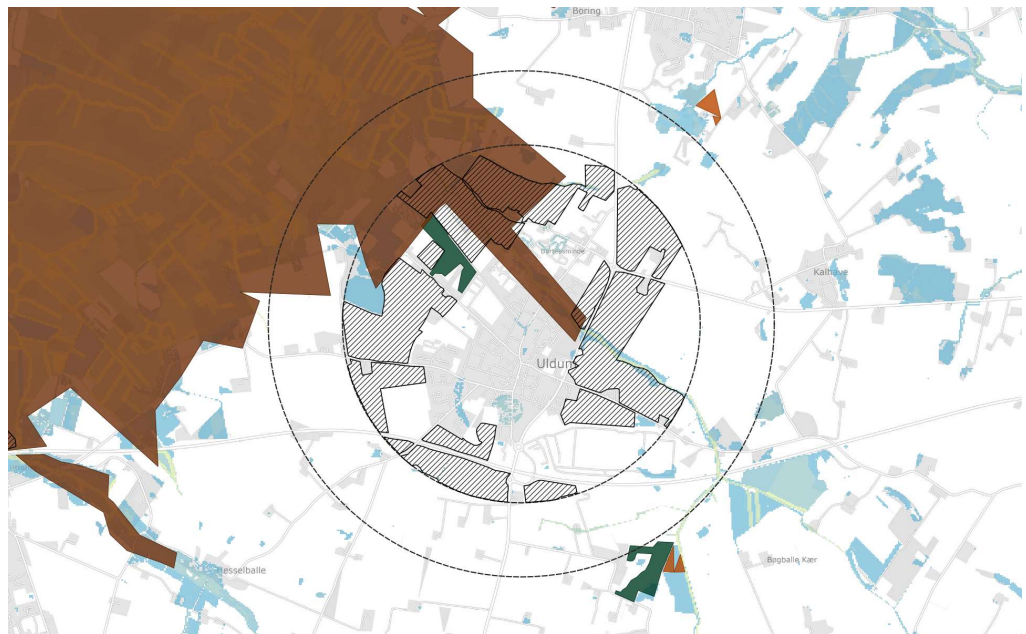
Selve Uldum er omgivet af et åbent landbrugslandskab præget af dyrkede marker, mindre skovområder og vådområder langs ådale og kær. Der er en høj grad af landsbynær landbrugsjord i omdrift ejet af lokale lodsejere.

Uldum har omkring 1.400 indbyggere og er kendetegnet ved et stærkt lokalt engagement, et aktivt foreningsliv og en høj grad af social sammenhængskraft. Byen rummer blandt andet højskole og lokale initiativer, der understøtter fællesskaber. Særligt Uldum Mølle er samlingspunkt for mange aktiviteter.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til realisering og udvidelse af det kommende store lavbundsprojekt vest for byen samt de to skovrejsningsprojekter hhv. vest og syd for byen.

Civilsamfund

- Uldum Fællesråd
- Uldum Sportsfiskerforening
- Uldumspejderne
- Uldum-Langskov Menighedsråd

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Åle

Hedensted Kommune
55°53'10.8"N 9°33'47.7"E

Åle er beliggende i Hedensted Kommune. Landsbyen er omgivet af både natur og landbrugsarealer og ligger med hele bymidten indenfor Gudenåplanens geografi. Gennem Åle løber Åle Bæk, som har udløb i Gudenåen få kilometer syd for byen.

Sammen med nærliggende naturområder som Uldum Kær, Tinnet Krat, Gudenåens udspring og Linnerup Mose udgør området omkring Åle et varieret grønt og blåt landskab.

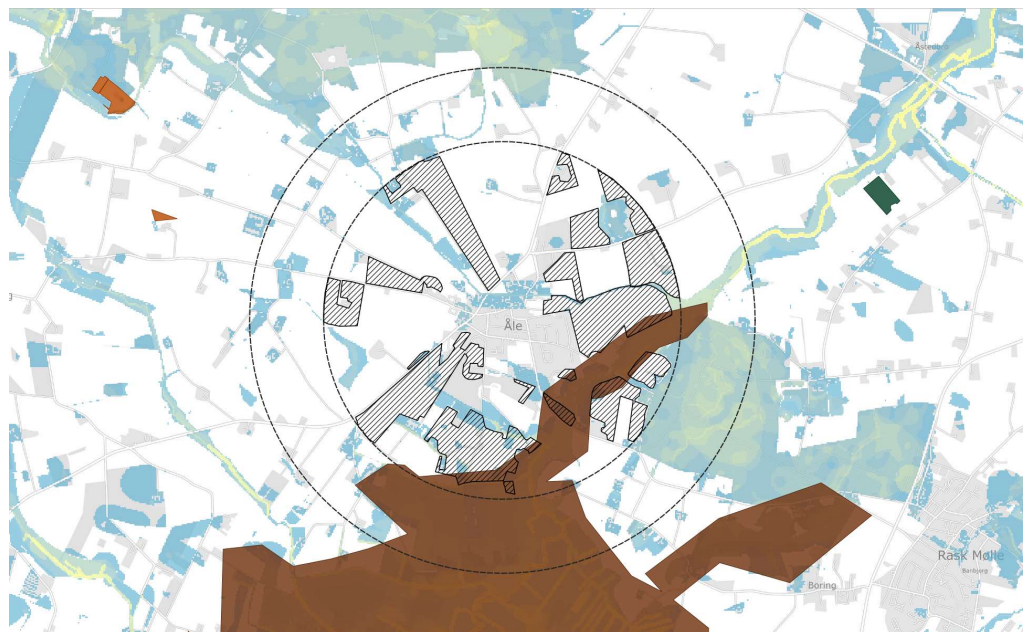
Åle er en aktiv landsby med omkring 620 indbyggere og er præget af et aktivt lokalsamfund med stærke lokale kræfter og tæt samarbejde med Hjortsvang.

Landsbyen rummer en aktiv idrætsforening med organisatoriske ressourcer og engagement. Lokale initiativer har blandt andet muliggjort etableringen af et friplejehjem, og naturen omkring Gudenåen spiller en vigtig rolle i hverdagslivet. Åle teltplads, sauna og vinterbadning ved Gudenåen understøtter et aktivt friluftsliv.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en korridor mellem Rask Skov mod øst og Donnerup Plantage mod nord samt indgå i det kommende lavbundsprojekt syd for landsbyen.

Civilsamfund

- Aale Forsamlingshus
- Aale Borgerforening
- Aale-Hjortsvang Lokalråd

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Vestbirk

Horsens Kommune
55°57'57.4"N 9°42'57.8"E

Vestbirk er beliggende i Horsens Kommune langs Gudenåen. Området omkring åen rummer landskabelige og naturmæssige værdier med enge, søer og skovområder, herunder de tre Vestbirksøer, som oprindeligt blev dannet ved opstemning af åen i forbindelse med etableringen af Vestbirk Vandkraftværk.

I disse år gennemføres et omfattende naturgenopretningsprojekt, hvor Gudenåen genslynges omkring Vestbirk. Projektet har til formål at genskabe åens oprindelige forløb, hvilket forventes at forbedre biodiversiteten og vandmiljøet markant

Landsbyen er omkranset af et varieret landbrugslandskab med både dyrkede marker og lavbundsarealer i ådalen. Den nordøstlige del af byen er karakteriseret af en høj grad af landsbynær landbrugsjord i omdrift med en høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Vestbirk har omkring 200 indbyggere og har en middel lokal handlekraft og organiseret civilsamfund. I byen findes blandt andet friskole, naturbørnehave og efterskole.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til korridorer mellem Birkholm og Nørreskov mod øst, naturen omkring Vestbirk Sø og Naldal Sø mod vest og dermed bidrage til et større sammenhængende naturområde.

Civilsamfund

- Vestbirk Forsamlingshus
- Vestbirk Kano- og Fritidslaug
- Vestbirk Rideklub

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Sønder Vissing

Horsens Kommune
56°01'15.2"N 9°38'31.8"E

Sønder Vissing ligger i Horsens Kommune umiddelbart vest for Springbjerg Mose med gode naturværdier. Til nord ligger Præstergård Skov. Den sydvestlige del af landsbyen er omgivet af landbrugsjord i omdrift. Der er generelt en meget høj lokal lodsejertilknytning i byen. I byen ejer Sønder Vissing Kirke også en matrikel med landbrugsjord i omdrift.

Landsbyen har et indbyggertal på omkring 400 beboere, og der er en høj grad af lokal handlekraft og fællesskab med et aktivt foreningsliv i byen organiseret gennem Borgerforeningen Sdr. Vissing, som indgår i samarbejder på tværs af landsbyer i Horsens Kommune via foreningerne SAMBY og Nordvestgruppen.

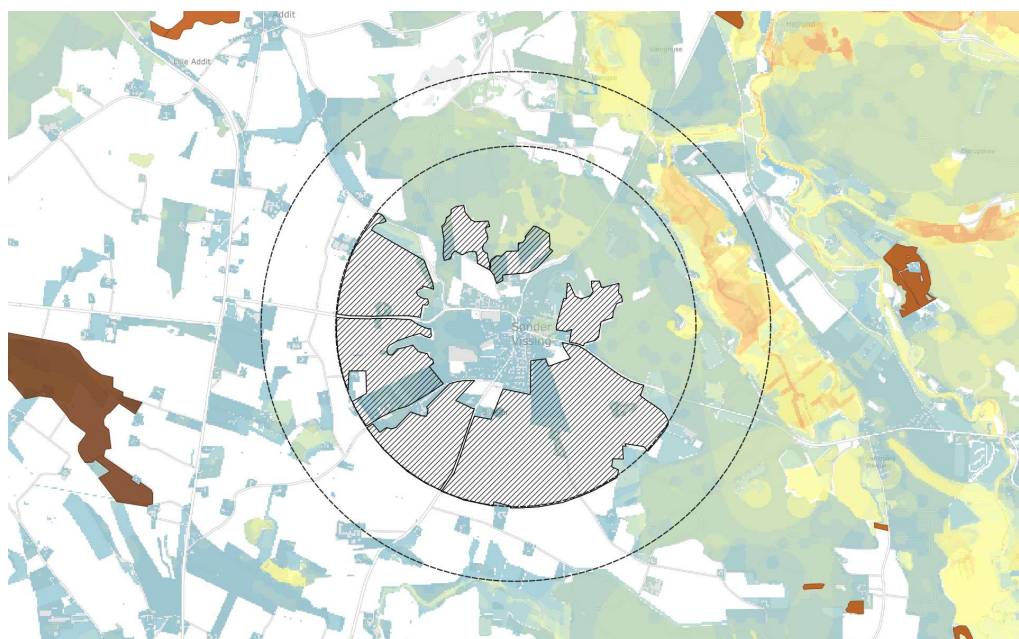
Ved omlægning af den landsby-nære landbrugsjord kan området bidrage til at skabe en korridor mellem Sønder Mose mod syd og Præstegård mod nord samt udvide Springbjerg Mose.

" Sdr. Vissing er et lille aktivt lokalsamfund, hvor vi alle bor med naturen i baghaven"

Borgerforening Sdr. Vissing

Civilsamfund

- Borgerforening Sdr. Vissing
- Sdr. Vissing Vandværk
- SAMBY
- Nordvestgruppen

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Voerladegård

Skanderborg Kommune
56°06'45.7"N 9°43'51.6"E

Voerladegård er beliggende i Skanderborg Kommune sydvest for Ry i landskabet mellem Gudenåen og Mossø. Området er præget af betydelige landskabelige og naturmæssige værdier med nærhed til skovområder, sølandskaber og ådale. Særligt landskabet omkring Mossø og Salten Å rummer værdifulde naturtyper, herunder enge, moser og skov.

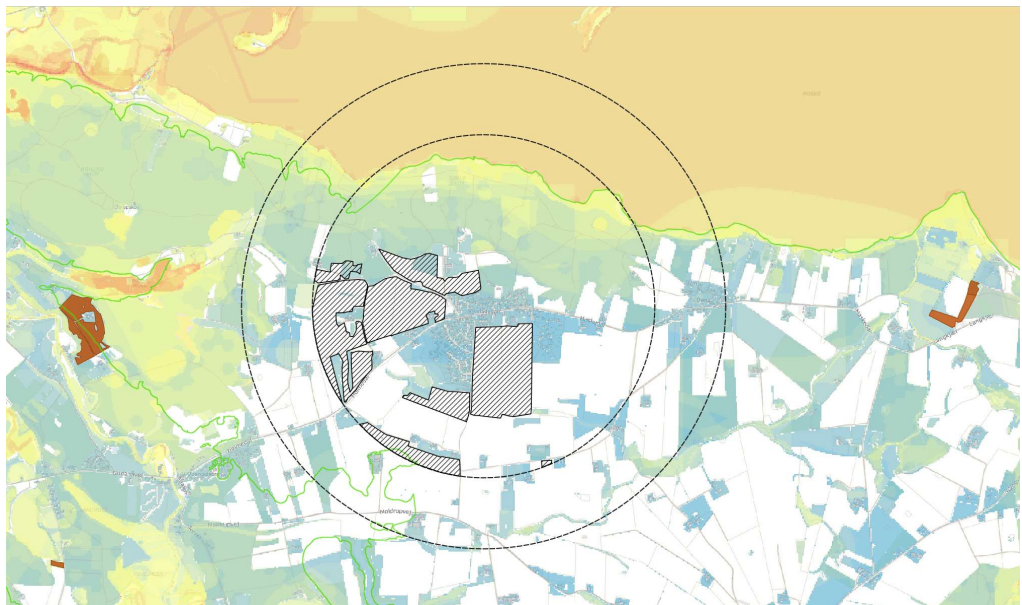
Voerladegård by er omgivet af et varieret landbrugslandskab med marker primært i byens sydlige del med en middel grad af lokal lodsejertilknytning.

Voerladegård har omkring 300 indbyggere og har et aktivt og organiseret lokalsamfund. Byen rummer blandt andet efterskole, kirke og borgerforening. Byen er organiseret via Landsbyfællesskabet i Skanderborg Kommune.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en udvidelse af Dørup skov mod nord og Højlund Skov mod vest samt skabe ny landsbynær natur mod syd.

Civilsamfund

- Borgerforeningen for Voerladegård og Omegn
- Voerladegård Kirke
- Landsbyfællesskabet i Skanderborg
- Mossø Lodsejerforening

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Tørring

Skanderborg Kommune
56°06'39.3"N 9°45'25.6"E

Tørring er beliggende i Skanderborg Kommune nordvest for Ry i et let kuperet landskab tæt på Gudenåens øvre løb.

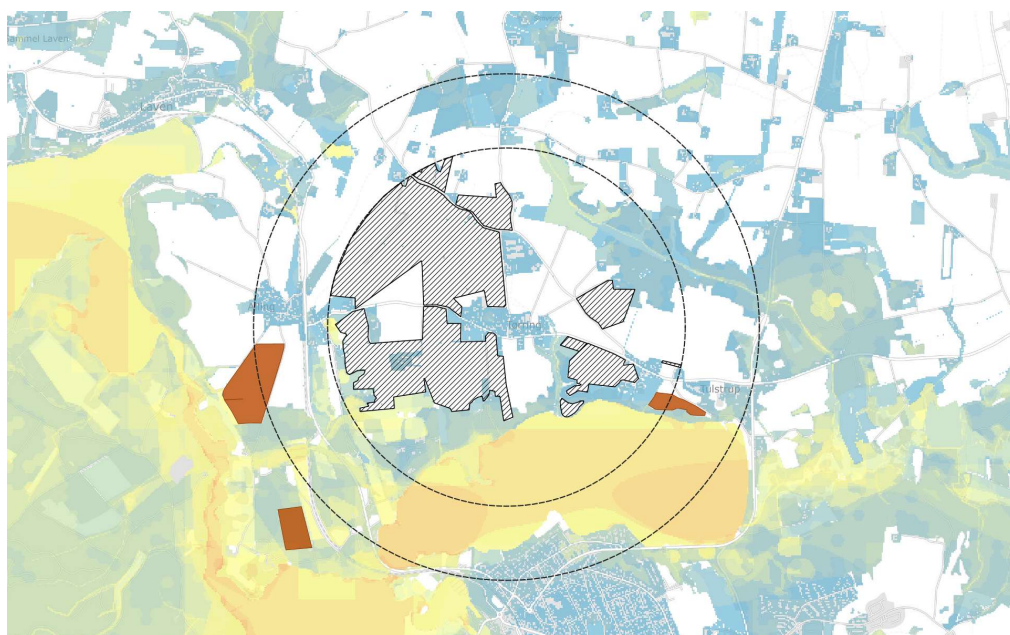
Selve landsbyen Tørring er en mindre, samlet bebyggelse med landbrug som fortsat væsentlig arealanvendelse i de omkringliggende områder. Der ligger en større kvægbedrift nær byen. Der er generel en høj grad af landbrugsjord med lokal lodsejertilknytning.

Tørring har et begrænset indbyggertal og er kendetegnet ved et roligt landsbymiljø. Landsbyen har en tæt relation med Tulstrup til øst og Alling til vest. Der arbejdes via Alling Naturpark med at lave en naturkorridor langs Knudsø og videre øst til Jaungyde. Landsbyen er organiseret gennem Landsbyfællesskabet i Skanderborg Kommune.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en udvidelse af naturen der grænser ned mod Knudsø mod syd samt bidrage til korridorer til Alling Skov.

Civilsamfund

- Tørring Beboerforening
- Landsbyfællesskabet i Skanderborg

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Tulstrup

Skanderborg Kommune
56°06'29.8"N 9°46'26.0"E

Tulstrup er beliggende i Skanderborg Kommune syd for Ry i det kuperede søhøjland mellem Mossø og Gudensø. Området er præget af store landskabelige og naturmæssige værdier med nærhed til både søer, skov og ådale.

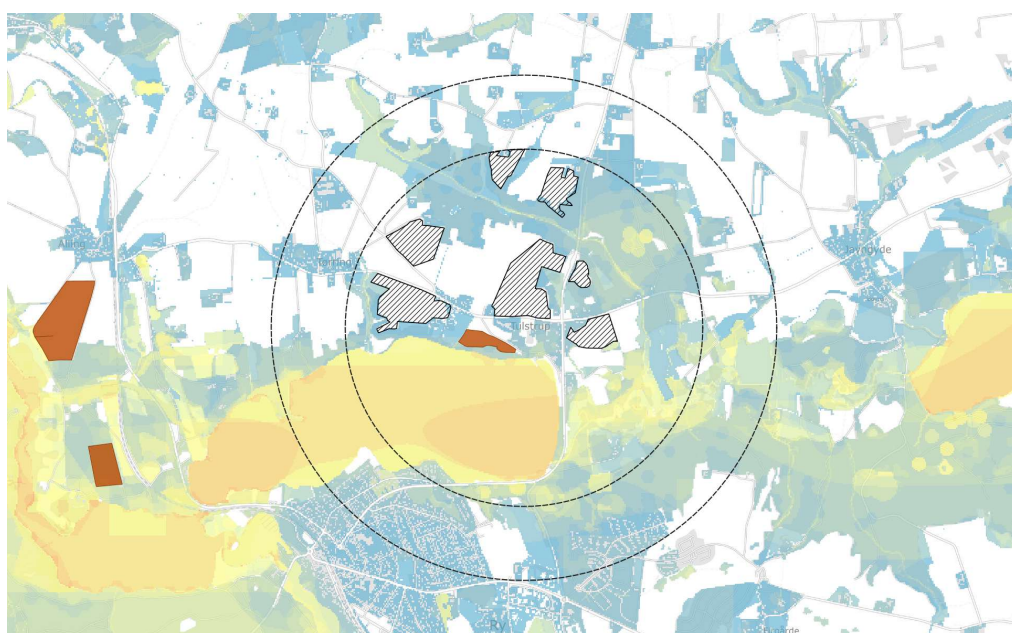
Selve landsbyen Tulstrup er en mindre bebyggelse, der rummer en lokal folkeskole, en hjem for Ukrainske flygtninge samt en kirke. Omgivelserne er karakteriseret af mindre spredte landbrugsarealer, der veksler mellem dyrkede marker og mindre naturarealer. Der er en middel lokal lodsejertilknytning.

Tulstrup har et mindre indbyggertal og er kendetegnet ved et roligt landsbymiljø med en vis lokal sammenhængskraft. Landsbyen har en tæt relation med Tørring og Alling til vest. Der arbejdes via Alling Naturpark med at lave en naturkorridor langs Knudsø og videre øst til Jaungyde.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til bedre forbindelse mellem naturen ned mod Knudsø mod syd, herunder det eksisterende ekstensiveringsprojekt ved Knudsøskolen, og Skæggeskov mod nord samt skovene mod øst.

Civilsamfund

 Dover-Alling-Tulstrup
Menighedsråd

 Lokalejet jord i omdrift
 Foreningsejet jord i omdrift
 Bioscore

Laven og Gammel Laven

Silkeborg Kommune
56°07'31.3"N 9°42'59.5"E

Laven og Gammel Laven er beliggende i Silkeborg Kommune i tilknytning til Julsø. Området er karakteriseret ved landsbynære naturværdier langs søbredden og mod syd i retning af Alling Skov. Landsbyen er omgivet af spredte landbrugsarealer i omdrift, hvilket præger det omkringliggende landskab.

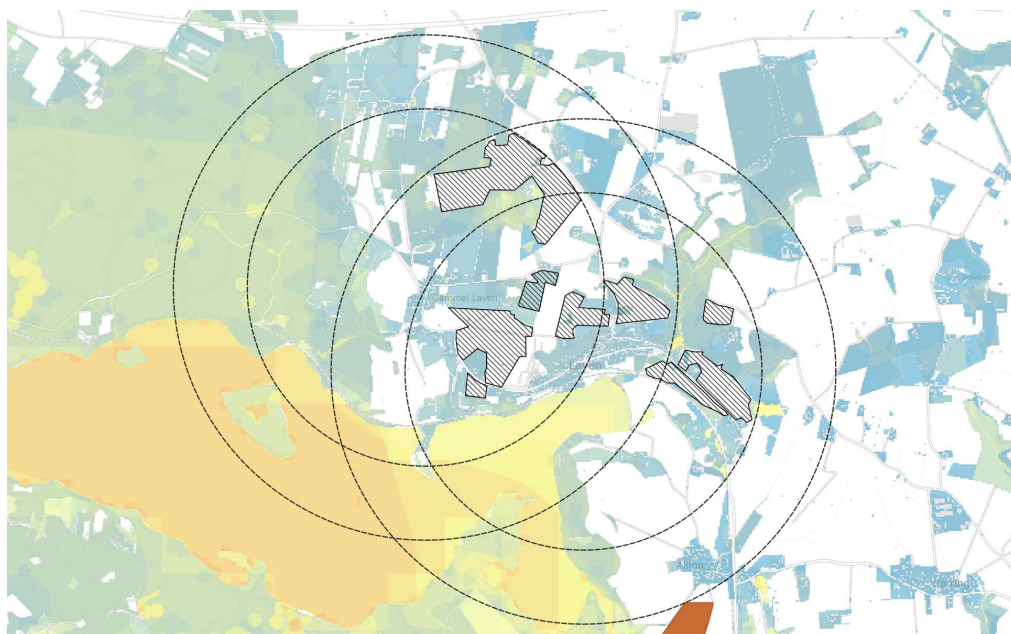
Der ses generelt en moderat lokal lodsejertilknytning, idet en del af lodsejerne ejer mindre matrikler i tilknytning til byen.

Laven har omkring 400 indbyggere og et aktivt civilsamfund, der omfatter blandt andet en borgerforening, et lokalråd og et lokalt drevet vandværk. Byen arbejder aktuelt for etableringen af en Naturbase ved Julsø med det formål at skabe et naturnært samlingspunkt for lokalsamfundet.

En omlægning af de landsbynære landbrugsarealer vurderes at kunne bidrage væsentligt til at styrke naturen omkring Julsø og forbedre sammenhængen mellem søen og det omkringliggende landskab.

Civilsamfund

- Laven Borgerforening
- Laven Vandværk
- Laven Lokalråd

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Voel

Silkeborg Kommune
56°11'16.5"N 9°41'35.1"E

Voel er beliggende i Silkeborg Kommune øst for Silkeborg by. Byen ligger i et område præget af landbrugsjord, mindre skovområder og nærhed til sammenhængende naturområder som Gjærn Bakker og naturværdierne langs Linå.

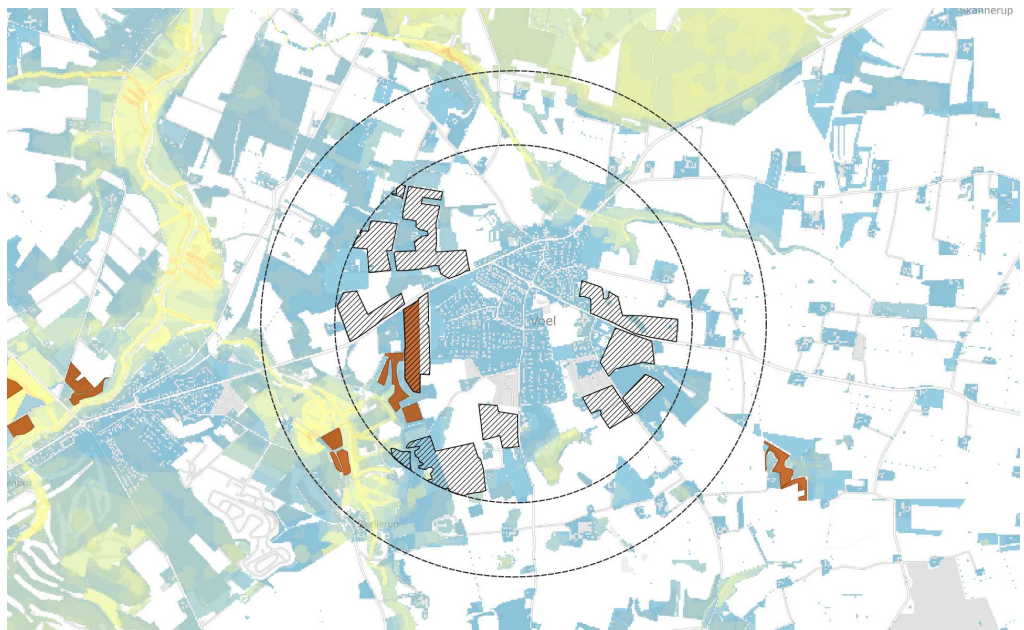
Selve landsbyen Voel er en forholdsvis samlet bebyggelse, der fungerer som et lokalt center med skole, daginstitution og idrætsfaciliteter, hvor særligt håndbold spiller en stor rolle i byens foreningsliv. Byen er omkranset af landbrugsjord med en middel lokal lodsejertilknytning.

Voel har omkring 2.000 indbyggere og er kendetegnet ved et velfungerende lokalsamfund med en høj grad af engagement. Frivillige kræfter har blandt andet skabt 'Husmosen' et rekreativt naturområde syd for byen. Byen er blandt andet organiseret gennem Voel-Sminge Lokalråd.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til udvidelse af naturværdierne i Smingegård Plantage mod vest samt at indgå i kommende lavbundsprojekter i den sydvestlige del af landsbyen og udbygge disse områder.

Civilsamfund

- Voel Lokalråd
- Voel Multihus
- Voel Kirke og Kirkegård
- Voel Vandværk
- Voel-Sminge Lokalråd
- Husmosen

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Svostrup

Silkeborg Kommune
56°13'25.3"N 9°39'58.7"E

Svostrup er en mindre landsby beliggende i Silkeborg Kommune nordøst for Silkeborg by ved Gudenåens løb nær Sminge Sø. Byen ligger i et naturskønt og varieret landskab præget af ådale, skovområder og kuperet terræn, som er en del af det midtjyske søhøjland. Især mod øst findes værdifulde naturområder ved Gjern Bakker.

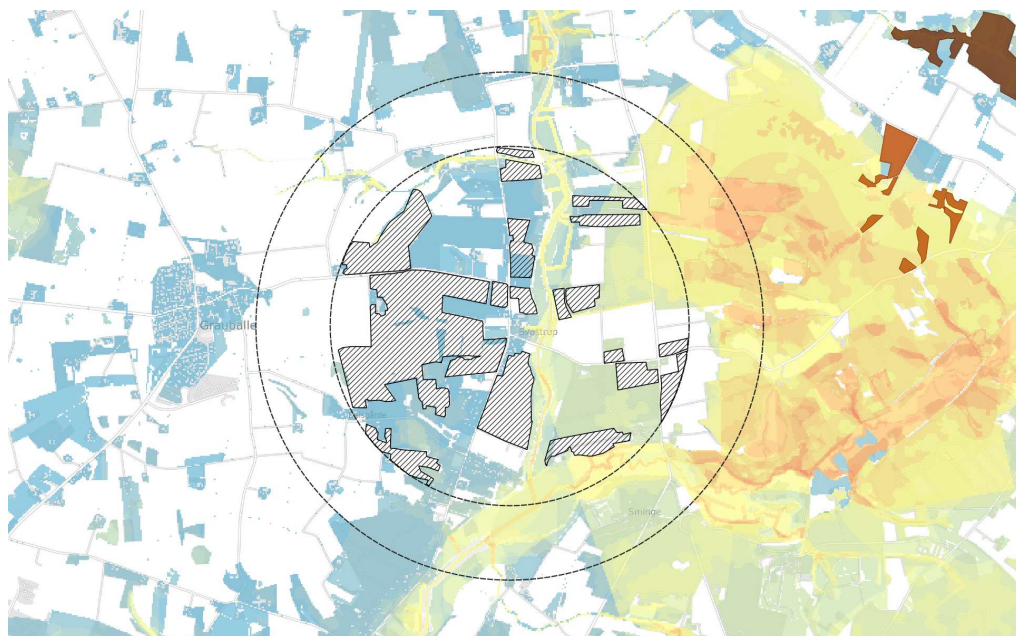
Selve landsbyen Svostrup er en mindre, samlet bebyggelse, der ligger langs vejen og tæt ved åen. Byen omgivet af spredte landbrugsarealer med en høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Svostrup har et begrænset indbyggertal og fremstår som en mindre landsby uden et bredt lokalt serviceudbud. Der er en mindre grad af organiseret civilsamfund i byen med undtagelse af Svostrup Menighedsråd og landsbyen orienterer sig mod Grauballe mod vest.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en udvidelse af Gjern Bakker Plantage øst for landsbyen med mere natur direkte grænsende ned til den vestlige side af Gudenåen. Samtidig kan samarbejder mellem Vostrup og Grauballe give muligheder for en naturkorridor mellem naturværdierne i Grauballe mose og Gjern Bakker.

Civilsamfund

○ Svostrup Menighedsråd

▨ Lokalejet jord i omdrift
▤ Foreningsejet jord i omdrift
■ Bioscore

Sahl

Viborg Kommune
56°20'13.2"N 9°38'17.8"E

Sahl er beliggende i Viborg Kommune sydøst for Viborg by. Landsbyen ligger i et naturrigt område præget af landbrugsjord, spredte skovområder og nærhed til Tange Sø samt Gudenåen. Området rummer desuden landskaber med naturpotentialer omkring blandt andet Ormstrup og Gudenåcentralens plantage.

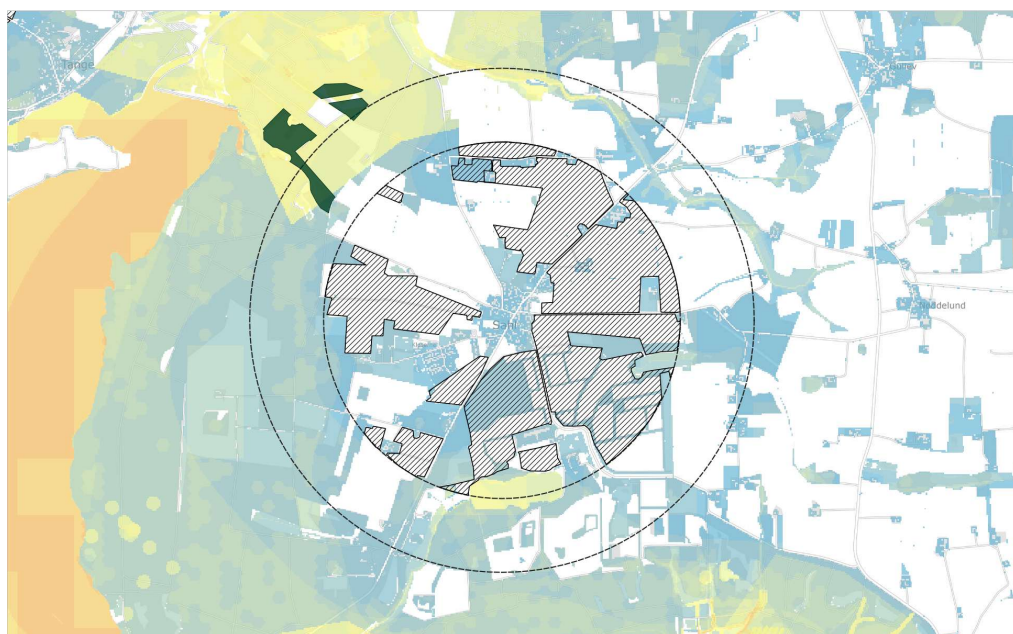
Selve landsbyen Sahl er en mindre, samlet bebyggelse, hvor centrale funktioner som Sahl Kirke og Sahl Minihal fungerer som samlingspunkter for lokalsamfundet. Landsbyen er omgivet af landbrugsarealer, og der er høj grad lokal lodsejertilknytning særligt mod øst.

Sahl har omkring 300 indbyggere og er kendetegnet ved et mindre men velfungerende lokalsamfund. Traditioner som høstfest spiller fortsat en vigtig rolle og byen orienterer sig mod nabobyerne Gullev, som deler både menighedsråd og jagtforening.

Ved omlægning af den landsbyenære landbrugsjord kan området bidrage til en udvidelse af både Ormstrup skov mod syd, Gudenåcentralens plantagen og Sahl Hede mod vest samt skabe bedre forbindelse til skovene mod nord. Derudover kan området indgå i det kommende skovrejsningsprojekt mod nordvest.

Civilsamfund

- Sahl Kultur- og Idrætsforening
- Sahl Kirke
- Sahl Gullev Jagtforening
- Sahl Gullev Menighedsråd

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Hjermind

Viborg Kommune
56°23'46.3"N 9°40'44.4"E

Hjermind er beliggende i Viborg Kommune nordøst for Bjerringbro. Landsbyen ligger i et naturrigt område præget af landbrugsjord og skov i nærhed til Gudenådalen. Særligt Hjermind Skov udgør et centralt naturområde med gode muligheder for friluftsliv såsom vandring, cykling og ophold i naturen.

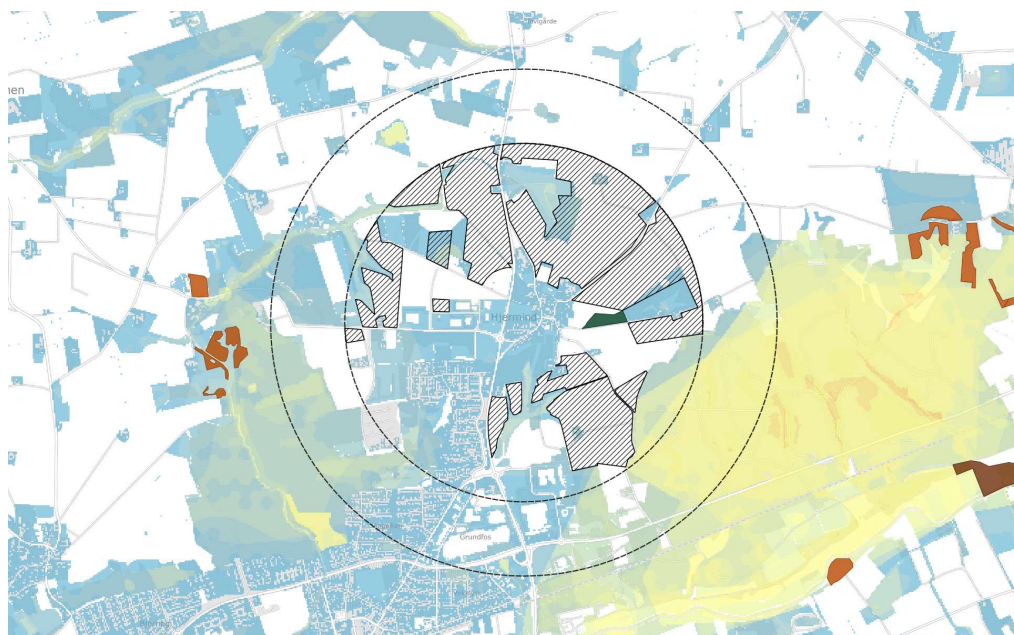
Selve landsbyen Hjermind er en mindre, delvist samlet bebyggelse. Byen rummer centrale funktioner som kirke, forsamlingshus og lokale erhverv, der bidrager til et aktivt lokalområde. Landsbyen er omgivet af landbrugsjord særligt mod nord-øst, og der er en høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Hjermind er kendetegnet ved et mindre lokalsamfund med en middel grad af organiseret foreningsliv orienteret om forsamlingshus med aktiviteter som f.eks. fællesspisning, sangaftener og ølsmagning.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en korridor mellem Hjermind skov mod øst og Hjermind Krat og Bjerring Egskov mod vest via eksisterende små skovstykker mod nord. Desuden kan området bidrage til natur omkring det kommende skovrejsningsprojekt øst for landsbyen.

Civilsamfund

 Hjermind Forsamlingshus

 Lokalejet jord i omdrift
 Foreningsejet jord i omdrift
 Bioscore

Gerning

Favrskov Kommune
56°21'27.2"N 9°43'13.7"E

Gerning er beliggende i Favrskov Kommune og ligger i et landskab præget af landbrugsjord, mindre skovområder og generelt få landsbybære naturværdier.

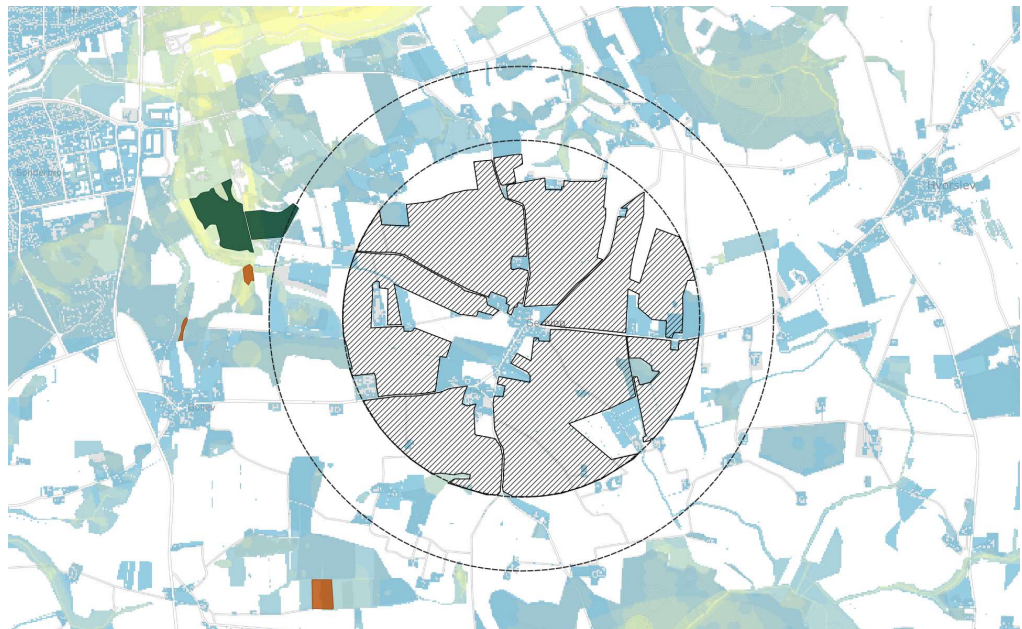
Selve landsbyen Gerning er en mindre, samlet bebyggelse, hvor Gerning Kirke udgør et centralt historisk og kulturelt omdrejningspunkt. Byen rummer et aktivt lokalmiljø omkring forsamlingshuset, som fungerer som samlingssted for sociale aktiviteter og arrangementer. Landsbyen er i meget høj grad omgivet af landbrugsjord i omdrift og næsten alt landsbybær landbrugsjord er ejet af lokale lodsejere.

Gerning er kendetegnet ved et mindre lokalsamfund med stærk lokal handlekraft og engagement. Frivillige kræfter har i samarbejde mellem borgere og kommune etableret et nyt bybær skovrejsningsprojekt, som har styrket naturindholdet og skabt nye rekreative muligheder for beboerne.

Ved omlægning af den landsbybære landbrugsjord kan området bidrage til en korridor mellem skovene Kirkeskov, Tislund, Nørrekrog og Bondehave mod syd og Hvorslevgård skov, Busbjerg og Hjermind skov mod nord. Desuden kan området bidrage til en korridor til det kommende skovrejsningsprojekt mod vest.

Civilsamfund

- Gerning Kirke
- Gerning Forsamlingshus
- Gernings Nye Bynære Skov

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Vellev

Favrskov Kommune

56°22'12.7"N 9°49'09.9"E

Vellev er beliggende i Favrskov Kommune nordøst for Ulstrup. Landsbyen ligger i et naturrigt område præget af landbrugsjord, skovområder og et varieret terræn med nærhed til ådale samt Toholt Skov og Tjærbæk mod øst.

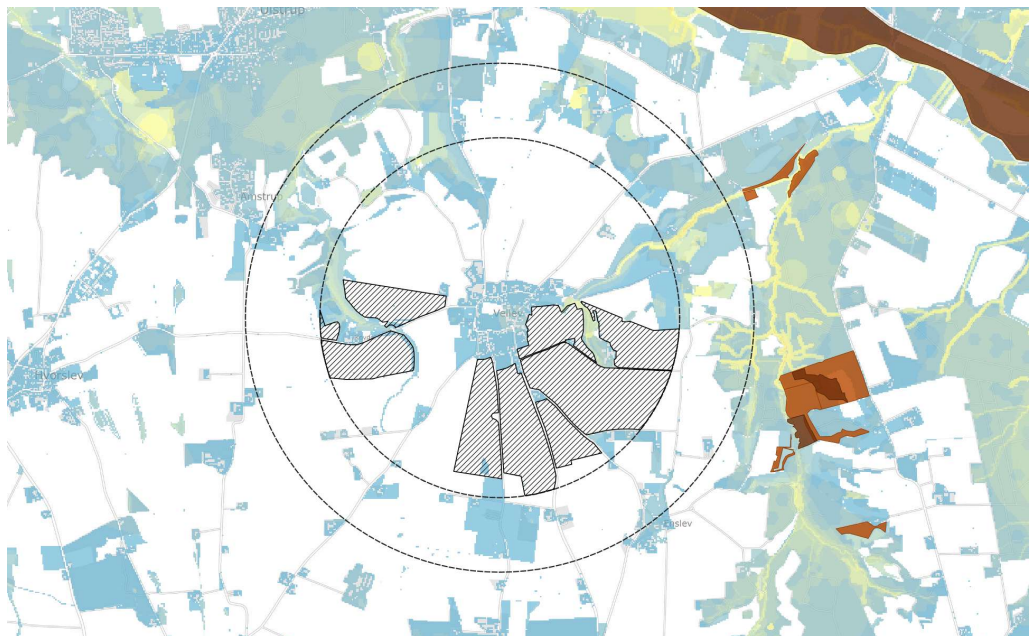
Selve landsbyen er en mindre, samlet bebyggelse. Byen rummer et aktivt lokalmiljø omkring forsamlingshuset, som danner ramme om sociale aktiviteter og arrangementer. Landsbyen er i høj grad omgivet af landbrugsarealer, og der er en middel grad af lokal lodsejertilknytning især mod syd.

Vellev er kendetegnet ved et mindre, men velorganiseret, lokalsamfund med et en høj grad af lokal handlekraft. Byen har blandt andet har fundraiset til etableringen af en større legeplads og etableret stiforbindelser rundt om byen.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til udvidelse af Toholt Skov og Enslev Kær mod øst samt bidrage til en korridor mod vådområderne ned mod Brandstrup Bæk mod øst. Desuden kan områderne styrke kommende lavbundsprojekter mod nord-øst.

Civilsamfund

- Vellev Borgerforening
- Vellev Forsamlingshus

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Værum

Randers Kommune
56°24'18.7"N 9°59'25.0"E

Værum er beliggende i Randers Kommune sydvest for Randers by. Landsbyen ligger i et naturrigt område med Værum Bæk og Frisenvold Skov mod nord-vest.

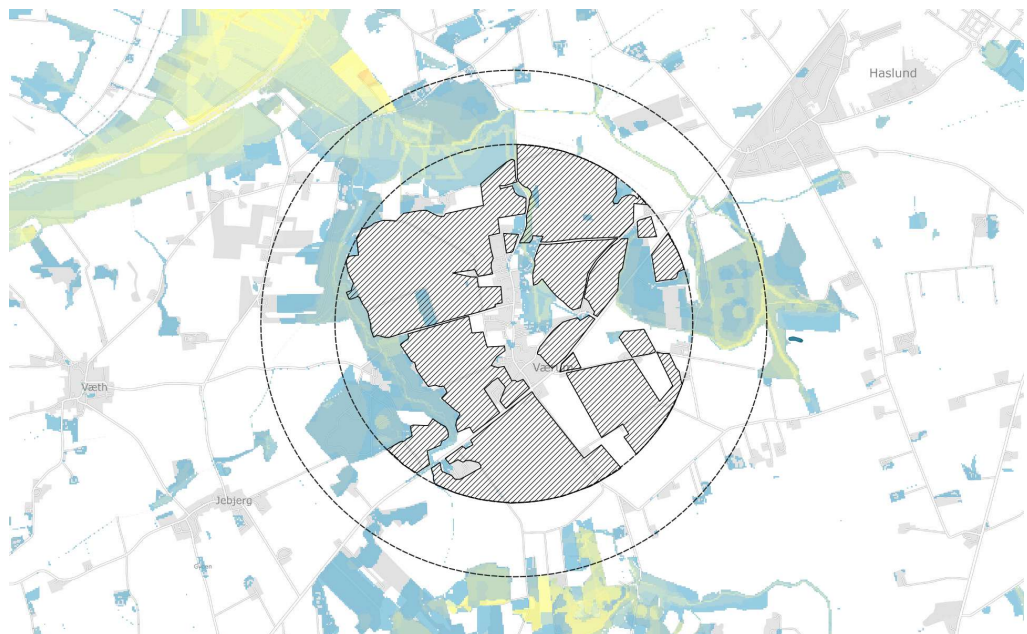
Selve landsbyen Værum fremstår som en mindre, samlet bebyggelse med centrale funktioner som Værum Kirke og forsamlingshuset, der fungerer som naturlige mødesteder for lokalsamfundet. Byen er omgivet af høj grad af landsbyner landbrugsjord, og næsten alt landbrugsjord er ejet af lokale lodsejere.

Værum har omkring 250 indbyggere og er kendetegnet ved et mindre, men engageret lokalsamfund med en stærk frivillig indsats. Blandt andet har lokale ildsjæle i samarbejde med borgerforeningen og kommunen etableret 'Opfinderens Have'. Projektet er opstået efter nedrivningen af to forfaldne ejendomme ved indkørslen til byen, hvor Randers Kommune gennem landsbyfornyelsesmidler har muliggjort etablering af et nyt rekreativt område med frugttræer, stiforløb og fokus på biodiversitet.

Ved omlægning af den landsbyner landbrugsjord kan området bidrage til at forbinde Haslund Skov mod øst med Christianlund Skov, Frisenvold Skov og vådområderne ned mod Gudenåen mod vest.

Civilsamfund

- Værum Forsamlingshus
- Værum Borgerforening
- Værum Menighedsråd

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Tjærby

Randers Kommune
56°28'17.5"N 10°06'32.6"E

Tjærby er beliggende i Randers Kommune øst for Randers by nær Randers Fjord.

Selve landsbyen Tjærby fremstår som en mindre, samlet bebyggelse med centraliseret om Tjærby Kirke. Byen er omgivet af landbrugsarealer mod øst, og der er generelt en høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Tjærby har et mindre indbyggertal og en lav grad af organiseret foreningsliv. Dog er byen organiseret gennem Landsbyklyngen Kronjylland, som for nyligt har etableret Klyngehuset Kronjylland, som er et samlingspunkt for blandt andet landsbyerne Tjærby, Vestrup, Albæk og Østrup.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en udvidelse af Klosterenge mod syd. Dette vil skabe en korridor mellem to kommende kvælstofvådområdeprojekter, hhv. ved Hestehave mod vest og et større projektområde mod øst. Derudover har landsbyen potentialer for at indgå i samarbejder med landsbyerne mod øst gennem Landsbyklyngen Kronjylland og styrke sammenhængende kystnær natur langs fjorden.

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Uggelhuse

Randers Kommune
56°28'03.6"N 10°12'38.2"E

Uggelhuse er beliggende i Randers Kommune øst for Randers by, hvor Gudenåen møder Randers Fjord. Landsbyen ligger i et særligt naturrigt fjordlandskab præget af enge, vådområder og kystnære arealer. Området er en del af Naturpark Randers Fjord og rummer blandt andet havn, badebro og opholdsområder langs vandet.

Selve landsbyen fremstår som en mindre, samlet bebyggelse med en stærk relation til fjorden. Centrale mødesteder som Uggelhuse Marina og forsamlingshuset danner ramme om både foreningsliv og lokale aktiviteter. Landsbyen er omgivet af spredte områder med landbrugsjord i omdrift med en middel lokal lodsejertilknytning.

Uggelhuse har omkring 450 indbyggere og er kendetegnet ved et aktivt lokalsamfund med stor frivillig indsats. Lokale initiativer har blandt andet ført til etablering af stiforløb og vandreruter i området, som forbinder byen med fjorden og det omkringliggende landskab.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en korridor mellem Floes skov mod syd og engene grænsende ned til Gudenåen og Grund fjord mod nord.

Civilsamfund

- Uggelhuse Borgerforening og Forsamlingshus
- Uggelhuse Sejlklub
- Uggelhuse Bådelaug

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Mellerup

Randers Kommune
56°31'16.6"N 10°12'23.6"E

Mellerup er beliggende i Randers Kommune nord for Randers by. Landsbyen ligger i et naturrigt og varieret landskab med enge, skovområder med nærhed til fjorden. Området er en del af Naturpark Randers Fjord og rummer større sammenhængende arealer, herunder omkring Støvringgård Kloster, som er en væsentlig lodser i området.

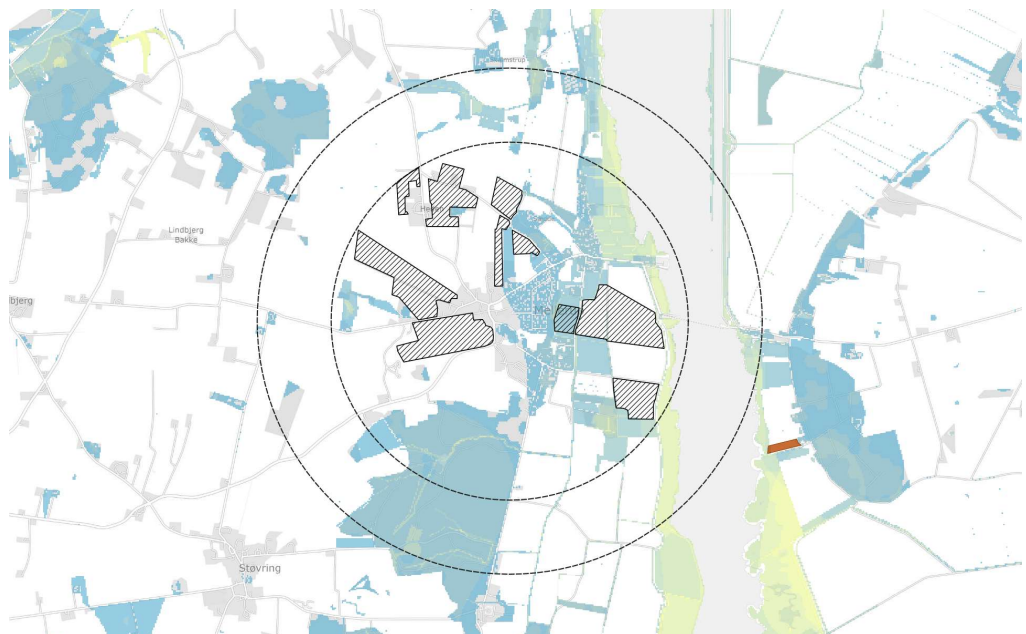
Selve landsbyen Mellerup fremstår som en mindre, men aktiv bebyggelse med en stærk lokal identitet og flere fælles mødesteder, herunder havneområdet. Der er spredte landbrugsarealer i omdrift rundt om byen med en middel grad af lokal lodsejertilknytning.

Mellerup har et mindre indbyggertal på omkring 300 og er kendetegnet ved et velorganiseret og stærkt lokalsamfund. Her spiller borgerforeningen en aktiv rolle. Byen rummer blandt andet en efterskole, som samarbejder om lokale projekter f.eks. vedligehold af shelters og naturpleje. Der findes derudover et borgerdrevet kogræsserlaug i landsbyen, som laver naturpleje på Mellerup Strandenge.

Ved omlægning af den landsby-nære landbrugsjord kan området bidrage til en korridor mellem Nørreskov mod syd og skovstykkerne nordvest for landsbyen samt udvide området med natur der grænser direkte ned til Randers fjord.

Civilsamfund

- Mellerup Borgerforening
- Kogræsserlauget Mellerup Strandenge.
- Mellerup Bylaug
- Mellerup Bådelaug
- Natur der dur

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Øster Tørslev

Randers Kommune
56°34'48.9"N 10°11'09.5"E

Øster Tørslev er beliggende i Randers Kommune nordøst for Randers og i kort afstand til både Hadsund og Randers Fjord. Byen ligger i et landskab præget af landbrugsjord, mindre skovområder og kystnære naturtyper med nærhed til Randers Fjord. Området omkring Øster Tørslev rummer blandt andet inddæmmede engarealer og vådområder som Øster Tørslev Kær.

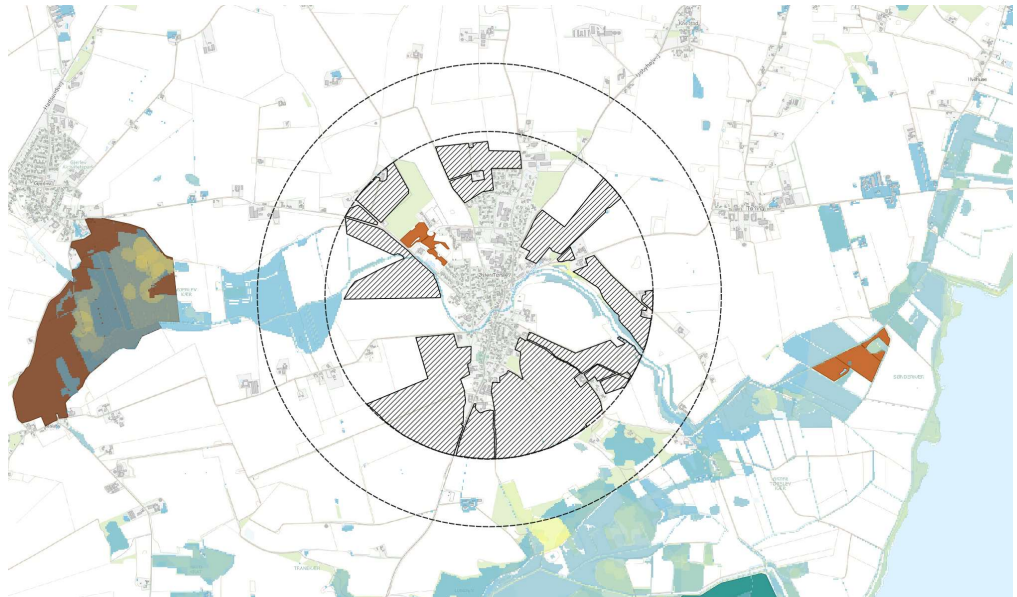
Selve landsbyen Øster Tørslev er en mindre, samlet bebyggelse, der fungerer som et lokalt center for oplandet. Byen er omkranset af landbrugsjorde i omdrift, og der er generelt en middel lokal lodsejertilknytning.

Øster Tørslev har omkring 900 indbyggere og er kendetegnet ved et tæt lokalsamfund med et højt engagement. Der er et rigt foreningsliv i byen. Frivilligrupper vedligeholder naturstier, byen har en skoleskov med naturformidling og byen huser også frivilligruppen 'De Grønne Mænd'.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord, kan området bidrage til en udvidelse af Hungstrup skov og Øster Tørslev kær mod sydøst og indgå i det kommende kvælstofvådområdeprojekt ned mod Randers fjord, samt bidrage til en korridor mod Gjerlev Kær og det kommende lavbundsprojekt mod vest.

Civilsamfund

- Borgerforeningen Øster Tørslev
- Ommersyssel Jagtforening

- ▨ Lokalejet jord i omdrift
- ▤ Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Ørsted

Norrdjurs Kommune

56°30'04.6"N 10°20'10.0"E

Ørsted er beliggende i Norrdjurs Kommune nordøst for Randers by. Byen ligger i et landskab domineret af landbrugsarealer afbrudt af Stenalt Skov og Stenalt Møllebæk mod vest med landsbynær mose, eng og overdrevsnatur. Ørsted har samtidig en central placering i forhold til Naturpark Randers Fjord.

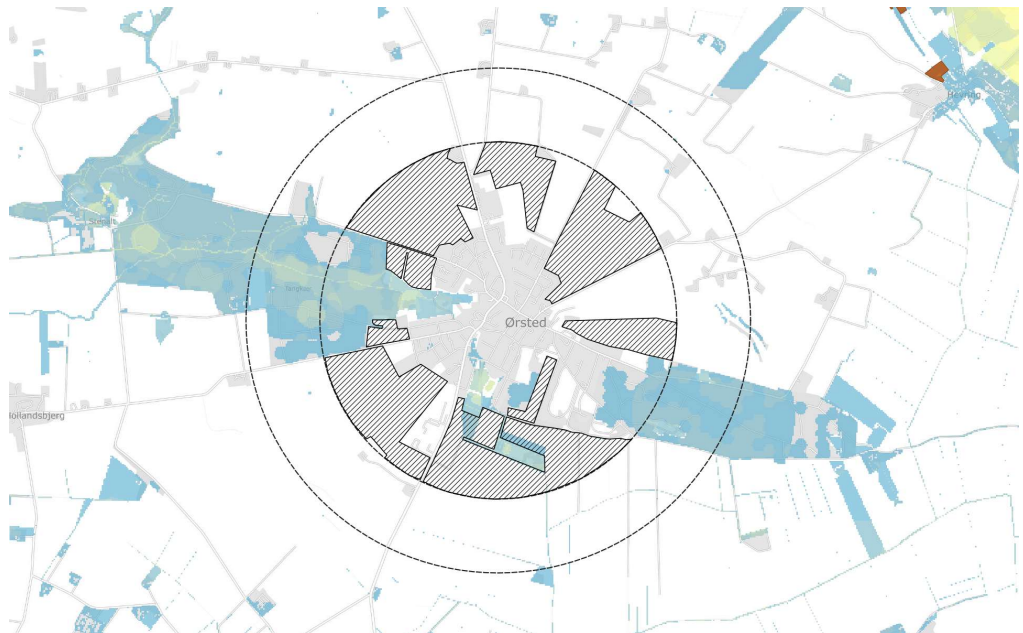
Selve byen er opbygget med en tydelig stjerneudstykning. Ørsted fungerer som et lokalt center i den vestlige del af kommunen med både offentlig og privat service, herunder skole, daginstitutioner, detailhandel og fritidsfaciliteter. Byen er omkranset af landbrugsjord i omdrift med en meget høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Ørsted har omkring 1.450 indbyggere og er historisk vokset op som oplandsby for et større landbrugsområde. Ørsted har et stærkt organiseret civilsamfund og andre landsbyer mod vest langs Randers Fjord orienterer sig mod Ørsted. Borgere i byen har blandt andet fået skabt et frivillighus, hvis formål er at styrke civilsamfundet i byen.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til en korridor mellem Stenalt skov mod vest og Bakkerne mod øst. Byen har derudover en central placering ift. at skabe en korridor mellem de kystnære områder mod Kattegat til øst via hedearealerne ved Nørrelund og Lillelund og videre mod Randers Fjord mod vest.

Civilsamfund

- Ørsted Borger- og Handelsstandsforening
- Ørsted Rideklub
- Ørsted Jagtforening
- Ørsted Vandværk
- Ørsted Menighedsråd

- Lokalejet jord i omdrift
- Foreningsejet jord i omdrift
- Bioscore

Kare

Norrdjurs Kommune
56°32'34.5"N 10°16'25.6"E

Kare er en mindre landsby beliggende i Norrdjurs Kommune på det nordlige Djursland, vest for Udbyhøj og i nærhed til Randers Fjord. Byen ligger i et landskab domineret af landbrugsjord og med meget få landsbynære naturværdier.

Selve landsbyen Kare fremstår som en lille, samlet bebyggelse. Byen er i dag en mindre landzonelandsby uden egentligt bycenter eller større servicefunktioner. Med undtagelse af enkelte områder med mose og overdrev er landskabet domineret af landbrugsjord i omdrift med en høj grad af lokal lodsejertilknytning.

Kare har et begrænset indbyggertal på omkring 40 indbyggere. Byen har et meget livligt fællesskab og en høj grad af lokal handlekraft organiseret via Kare bylaug. Tilflytning fra større byer har i de senere år bidraget til en vis udvikling. Landsbyen har i fællesskab opkøbt en gård (Sognefodens Gård), som skal omdannes til kultursted.

Ved omlægning af den landsbynære landbrugsjord kan området bidrage til et større naturområde ved at forbinde de pletter med skov, mose og overdrev, som findes omkring landsbyen. Derudover kan området styrke og udbygge det kommende kvælstofvådområde nord for byen.

Civilsamfund

○ Kare Bylaug

▨ Lokalejet jord i omdrift
▤ Foreningsejet jord i omdrift
■ Bioscore

5.1 anbefalinger

I det følgende afsnit anvises syv generelle anbefalinger til kommunernes arbejde med borgerdrevet naturgenopretning. Dernæst følger syv konkrete anbefalinger til hhv. det videre arbejde med at mobilisere landsbyer samt til den videre kvalificering og udbygning af den ovenstående kortlægning.

5.4 Generelle anbefalinger for kommunernes arbejde med at understøtte borgerdrevet naturgenopretningsindsatser

1. Landsbyer og civilsamfund som aktive samarbejdspartnere

Lokalsamfund kan ofte skabe nye indgangsvinkler til lodsejerdialoger, engagement og lokal forankring, som kommunerne kan have svært ved alene.

- Indgå tidlige partnerskaber med landsbylaug, borgerforeninger og lokalråd
- Invitere landsbyerne ind som medudviklere af naturprojekter
- Anerkende lokale ildsjæle og foreninger som centrale aktører i naturindsatsen
- Understøtte lokale arbejdsgrupper med faglig sparring.

2. Prioritér landsbyer med både naturpotentiale og lokal handlekraft

De landsbyer, som er udpeget i denne rapport, kan danne afsæt for igangsættelse af lokale naturgenopretningsprojekter og nye samarbejder mellem civilsamfund og kommune om udviklingen af Gudenådalene. Der bør prioriteres landsbyer hvor;

- Der allerede findes værdifuld natur, som kan udbygges
- Der findes landsbynær landbrugsjord i omdrift ejet af lokale lodsejere
- Hvor civilsamfundet er stærkt organiseret.

3. Tværkommunal pulje til borgerdrevne naturprojekter

Timing er afgørende, når lokale borgere og lodsejere er engagerede. Derfor skal kommunen kunne reagere hurtigt og gribe deres engagement. Det anbefales at oprette fleksible startpuljer til lokale projekter, som blandt andet kan bevillige midler til;

- Forundersøgelser
- Naturfaglig rådgivning
- Facilitatorer

4. Nye samarbejdsformer mellem kommune og civilsamfund

Erfaringerne fra Alling viser, at det kan være produktivt, hvis kommunen i højere grad fungerer som en understøttende partner frem for en styrende aktør i borgerdrevne naturgenopretningsprojekter. Lokale borgere og fællesskaber besidder ofte både engagement, lokalkendskab og langsigtet interesse i områdets udvikling, hvilket kan skabe stærkere forankring og mere bæredygtige løsninger på sigt. Kommunens rolle kan derfor være at facilitere processer, bidrage med faglig sparring, sikre adgang til ressourcer samtidig med at initiativ og beslutningskraft i videst muligt omfang forbliver hos borgerne. Kommunerne kan;

- Arbejde mere faciliterende end styrende
- Udpege faste kontaktpersoner til landsbyprojekter
- Sikre adgang til tværfaglige teams på tværs af natur, landdistrikter, klima og kultur
- Gøre det lettere for borgere at navigere i kommunale regler.

5. Investér i lokal naturfaglig kapacitet

Mange landsbyer i agerlandet mangler afgørende viden om biodiversitet, hydrologi, naturforvaltning med græsning og værdien af sammenhængende natur. Kommunerne bør arbejde for at;

- Etablere naturfaglige læringsforløb for foreninger og landsbyer
- Uddanne lokale naturambassadører i landsbyerne
- Understøtte erfaringsudveksling mellem landsbyer
- Koble lokale frivillige sammen med relevante fagfolk.

6. Brug landsby- og civilsamfundskortlægningen aktivt i planlægningen

Denne rapportes kortlægning af landsbyer og civilsamfund kan være et nyt strategisk værktøj, som kan styrke den lokale forankring i kommunale projekter. Kommunerne kan med fordel integrere dataene og tilhørende kortlag i;

- Kommuneplanlægning
- Realisering af Grøn Trepert
- Grundvandsbeskyttelse
- Biodiversitetsstrategier
- Landsbyudviklingsstrategier.

7. Sammenkobl naturgenopretning med landsbyudvikling

Naturgenopretningsprojekter handler ikke kun om biodiversitet. De handler også om bosætning, lokal identitet, rekreative muligheder, nye fællesskaber, lokale fortællinger og nye muligheder for at tage aktiv del i det lokale landskab. Kommunerne bør derfor;

- Tænke naturprojekter ind i landdistriktspolitikken
- Støtte lokale fortællinger om landskab og natur.

5.3 Konkrete indsatser for mobilisering af landsbyer

Anbefaling 1: Målrettede indsatser for engagementsskabelse i landsbyer

Det anbefales at udbrede viden om naturgenopretning samt visionen bag Gudenåplanen til de landsbyer, der er identificeret i den foregående kortlægning. Som led heri foreslås etableringen af en naturkaravane, der besøger de enkelte lokalsamfund.

Formålet med naturkaravanen er:

- At inspirere landsbyer med udgangspunkt i allerede etablerede, borgerdrevne naturprojekter
- At anvise konkrete handlemuligheder for forbedring og genopretning af naturen i lokalområdet
- At formidle hvordan kommunen og relevante fagpersoner kan understøtte lokale initiativer og partnerskaber.

Under naturkaravanens forløb indsamles desuden yderligere information om lokale forhold, lodsejere, foreninger og interessenter. Denne viden vil bidrage til at kvalificere den ovenstående analyse og styrke grundlaget for en mere målrettet og lokalt forankret naturindsats i projektområdet.

Anbefaling 2: Drejeborg i borgerdrevet naturgenopretning

Det anbefales, at der udvikles en drejebog for borgerdrevet naturgenopretning og lodsejerdialoger målrettet landsbyer og aktører i det udpegede projektområde. Drejebogen skal fungere som et praktisk og fagligt redskab, der understøtter lokale initiativer og styrker samarbejdet mellem borgere, lodsejere og kommunale aktører.

Udarbejdelsen baseres på et tværgående vidensgrundlag bestående af:

- Eksisterende forskning inden for borgerinddragelse og naturforvaltning
- Erfaringer fra tidligere og igangværende borgerstyrede naturprojekter
- Den viden der indsamles gennem naturkaravanens aktiviteter og lokale dialoger.

For at sikre relevans og anvendelighed udformes to versioner af drejebogen:

1. En version til landsbysamfund og lodsejere, med fokus på konkrete handlemuligheder, projektudvikling, lodsejerdialoger og samarbejdsformer.
2. En version til kommuner med fokus på udvikling af nye borgerstyrede samarbejdsmodeller, finansieringsmuligheder og organisatorisk forankring af lokale naturinitiativer.

Anbefaling 3:
Mobilisering af lokale
ambassadører

Det anbefales at mobilisere mindst to repræsentanter fra hver kortlagt landsby, som inviteres til at deltage i et opkvalificeringsforløb eller aftenskole i biodiversitet og naturgenopretning.

Formålet er at flytte viden om biodiversitet, naturgenopretning, naturlige dynamikker, græsning osv. ud i agerlandet og dermed styrke landsbyernes kapacitet til at

- Identificere lokale potentialer for sammenhængende natur
- Afdække konkrete muligheder for naturgenopretning lokalt i samarbejde med lodsejere
- Igangsætte samarbejder på tværs af foreninger, kommune og landsbyer omkring naturen i deres lokalområde.
- Videreformidle deres viden lokalt

Derudover vil repræsentanterne fungere som lokale bindeled mellem kommune og landsbyer i udviklingen af fremtidige lokalt forankrede naturgenopretningsindsatser.

Forløbet kan samtidig være et gensidigt vidensudvekslingsforløb, hvor kommuner får mulighed for at hente ny viden fra deltagerne om, hvordan kommuner bedst understøtter lokale grønne partnerskaber og forankrer naturgenopretning lokalt.

Indsatserne prioriteres i de landsbyer med størst potentiale for at skabe sammenhængende natur og lokalt engagement.

Det videre arbejde med kortlægning af landsbyer og civilsamfund

Kortet og udpegningerne af 22 landsbyer med særlige potentialer for naturgenopretning er udarbejdet som et rammeværktøj og datagrundlaget kan udbygges yderligere til at skabe et bedre indblik i landsbyer, naturpotentialer og civilsamfund.

- Anbefaling 1:** Indhentning af viden om foreninger
Der indhentes yderligere information fra de kortlagte foreninger for at belyse deres indbyrdes samarbejdsflader, lokale forankring samt at tydeliggøre hver forenings kompetencer ift. at understøtte naturgenopretning i deres lokalområde.
- Anbefaling 2:** Kortlægning af offentlige aktører
Der kortlægges kommunale og statslige aktører, netværk og naturprojekter.
- Anbefaling 3:** Inkludering af produktionsskove
Arealer med produktionsskov inkorporeres i analysen som områder med potentiale for at blive omlagt til skovnatur og dermed bidrage til sammenhængende natur.
- Anbefaling 4:** Udbygning af metode
Der arbejdes videre med at vurdere landsbyernes lokale handlekraft ved at indhente yderligere data ved f.eks. screeningsværktøjet 'Længe Leve Landsbyerne' udarbejdet af Realdania og dertilhørende spørgeskema til brug i landsbyerne.

6.1 Civilsamfundsorganisationer

Der er identificeret centrale civilsamfundsorganisationer. Fælles for organisationerne er, at de i deres formål har en tilknytning til landskabet i større eller mindre grad. De udvalgte civilsamfundsorganisationer er kategoriseret i fire kategorier;

- **Foreninger** - som organiserer borgere på landsbyniveau i formål som udelukkende, eller i meget høj grad, er geografisk begrænset til landsbyen og det omkringliggende landskab. Det kan f.eks. være et landsbylaug eller en lokal jagtforening.
- **Lokale interesseforeninger** - som organiserer borgere på tværs af landsbyer og som har formål som ikke er begrænset til en enkelt landsby men i stedet et geografisk afgrænset område delt af flere landsbyer. Det kan f.eks. være et lokalråd eller en sportsfiskerforening, som deler fiskevand mellem flere landsbyer.
- **Interesseforeninger** - som er organiseret på tværs af landsbyer og/eller byer men som har til huse inden for projektområdet. Det kan f.eks. Dansk Naturfredningsforening Silkeborg eller Landsbyfællesskabet Skanderborg
- **Naturprojekter** - som er projekter til formål at genoprette eller pleje eksisterende natur og som har en lokal forankring og primært er drevet af private og/eller borger i landsbyer. Der er både inkluderet eksisterende og planlagte projekter.

Herunder er en liste af udvalgte civilsamfundsorganisationer. På grund af det store omfang af kortlagte civilsamfundsorganisationer, er det ikke muligt at beskrive alle i tabellen herunder. For bedre overblik over alle civilsamfundsorganisationer og deres geografiske placering anbefales det at kigge i tilhørende GIS-kortlag.

Foreninger

Alderslyst / Søholt Lokalråd

Lokalråd der repræsenterer borgerinteresser og arbejder med udvikling og trivsel i området.

Alling Beboerforening

Beboerforening og selvejende beboerhus der fremmer fællesskab gennem arrangementer, udlejning af beboerhuset. Alling Beboerforening er også organiseret gennem Landsbyfællesskabet Skanderborg.

Balle Lokalråd

Samarbejdsorgan der arbejder med lokale udviklingsprojekter og borgerinddragelse.

Borgerforening Sdr. Vissing

Lokal borgerforening der arrangerer aktiviteter, udlejer fælleshus og styrke fællesskabet i landsbyen. Borgerforeningen organiseres også gennem foreningerne SAMBY og Nordvestgruppen.

Bryrup Borgerforening	Lokal borgerforening der arbejder for fællesskab, arrangementer og byens udvikling. Foreningen fungerer som bindeled mellem lokalsamfund, lokalråd og kommune. I 2024 blev Bryrup kåret som Årets Lokalområde i Silkeborg Kommune.
Bryrup Vandværk	Lokalt vandværk i Bryrup. Vandværket håndterer prøveresultater, takster og praktisk drift for lokale forbrugere. Vandværket er organiseret via en frivillig bestyrelse.
Bryrupegnens Græsningslaug	Frivillig græsningslaug der holder dyr til naturpleje i Bryrup-området for at bevare åbne naturtyper og biodiversitet.
Buskelund Lokalråd	Lokalråd med fokus på byudvikling, dialog med kommunen og lokale initiativer.
Christianshede Kirke	Landsbykirke, der bruges til gudstjenester, lokale kirkearrangementer og er kulturelt center i området. Kirken er organiseret som forening, og organiseres også gennem Bording-Christianshede Sogne, som blandt andet har til formål at arbejde for en mere bæredygtig ressourceudnyttelse.
Christianshede Stationsby Landsbylaug	Landsbylaug for Christianshede Stationsby, som arbejder med lokal udvikling og arrangementer.
Dronningborg Kogræsser- og Naturplejeforening	Forening der arbejder med naturpleje gennem græsning med kreaturer. Fokus på biodiversitet og åbne landskaber.
Dronningborg Pumpelaug	Forening der varetager drift og vedligehold af pumpesystemer i lokalområdet. Arbejder med vandhåndtering og sikring af lavtliggende arealer.
EarthWays	Medlemsbaseret forening (EarthWays) med fokus på regenerativ praksis, økologi og læringsaktiviteter i Søhøjlands-området
FDF Bryrup	Lokal FDF-kreds, der tilbyder friluftaktiviteter, møder og lejre for børn og unge med fokus på natur og fællesskab.
FDF Gl. Rye	Lokal FDF-kreds med aktiviteter for børn og unge centreret om aktiviteter i naturen.
Fjordfolket – en del af Naturpark Randers Fjord	Lokal forening der arbejder med formidling, friluftsliv og naturprojekter i Randers Fjord-området. Styrker relationen mellem mennesker og fjordnatur.
Fjordlauget	Forening med fokus på fjordnatur, friluftsliv og lokale vandmiljøinteresser.
Foreningen Biosfæren	Forening med fokus på natur, biodiversitet og bæredygtig udvikling. Arbejder med formidling og lokale grønne initiativer.
Foreningen Borresø Eng	Forening der arbejder med naturpleje og beskyttelse af engområder omkring Borresø.
Foreningen for fremme af biodiversitet	Lokal forening i Alken med formål at fremme biodiversitet gennem aktiviteter, naturpleje og formidling. Foreningen mobiliserer blandt andet frivillige til plejeprojekter i Hede Ager Krog.
Frederiksdal/Kragelund Lokalråd	Lokalråd der arbejder med lokal udvikling, planlægning og borgerinddragelse.
Gjern Lokalråd	Lokalråd i Gjern, aktiv i byudvikling og i dialog med Silkeborg Kommune. Rådet fungerer som kontaktpunkt mellem borgere,

foreninger og kommunen

Gjern Natur	Gjern Natur består af en gruppe borgere, der ønsker at arbejde for naturen i den tidligere Gjern Kommune og formidle naturoplevelser.
Gjessø Lokalråd	Aktivt lokalråd for Gjessø med bestyrelse og strategi for lokal udvikling; arbejder med byudvikling, høringsvar og fællesskabsprojekter.
Gjessø Lokalråd	Lokalråd der arbejder med udvikling og borgerinddragelse i området.
Gludsted Jagtforening	Lokal jagtforening som tilbyder jagtaktiviteter, træning på skydebane og medlemsarrangementer for lokale jægere.
Gludsted Kirke	Lokal kirke med gudstjenester, kirkeliv og lokale arrangementer. Organiseret som forening.
Gludsted Vandværk	Lokalt vandværk organiseret som andelselskab. Styret af lokal bestyrelse.
Grauballe Lokalråd	Lokalråd der arbejder med bosætning, udvikling og lokale fællesskaber.
Gudenådalens Rideklub	Rideklub med fokus på hestesport, træning og fællesskab.
Gødvad Lokalråd	Lokalråd der varetager interesser og udviklingsinitiativer i Gødvad-området.
Hampen Borgerforening	Organiserer borger i Hampen om lokale fællesskaber.
Hike Udvalget Randers	Forening der organiserer vandre- og friluftaktiviteter i Randers-området. Fokus på motion, naturoplevelser og fællesskab.
Himmelbjerggården	Kursus-, retræte- og inspirationscenter tæt ved Himmelbjerget med fokus på bæredygtighed og natur. Afholder permakulturarrangementer og grøn uddannelse.
Hviningdal Lokalråd	Lokalråd med fokus på lokal planlægning, fællesskab og udvikling i Hviningdal.
Jaungyde LandsbyLaug	Landsbylaug for Jaungyde organiserer lokale aktiviteter og arbejder for at bevare landsbyens karakter og fællesskab samt arbejder for bedre forhold for natur og miljø omkring landsbyen. Jaungyde LandsbyLaug er også organiseret gennem Landsbyfællesskabet Skanderborg
Jaungyde Vandværk	Lokalt vandværk, ansvarlig for indvinding og levering af drikkevand til Jaungyde. Organiseret via en lokal bestyrelse.
Kjellerup Lokalråd	Rådgivende lokalråd der arbejder med byudvikling, borgerdialog og lokale projekter.
Klostermølle Naturklub	Lokal Natur & Ungdom-klub på Klostermølle ved Mossø med månedlige møder, naturaktiviteter og natursommerskole for børn og familier
Landsbyforening for Gludsted og Omegn	Landsbyportal og forening som arbejder for aktiviteter, natur, kultur og fællesskab i Gludsted-området
Langå Borgerforening	Borgerforening der arbejder med lokalt fællesskab, arrangementer

	og udvikling i Langå.
Langå Bådelaug	Forening for bådejere med fokus på friluftsliv, sejlads og drift af faciliteter ved vandet.
Langå Kajakklub	Forening for kajakroere med fokus på teknik, friluftsliv og aktiviteter på vandet.
Langå Miljøgruppe	Miljøforening der arbejder med lokale natur- og miljøforhold, herunder vand, biodiversitet og bæredygtighed.
Langå og Omegns Rideklub	Rideklub med fokus på hestesport, undervisning og fællesskab.
Langå Vinterbadeklub	Forening for vinterbadning med fokus på sundhed, fællesskab og naturoplevelser.
Laven Borgerforening	Borgerforening som organiserer borgere i Laven samt i lokalområdet omkring landsbyen.
Laven Lokalråd	Lokalråd i Laven der repræsenterer borgerne over for kommunen, afgiver høringsvar og arbejder med lokale projekter såsom trafikikkerhed og udvikling.
Laven og Omegns Borgerforening	Borgerforening der arbejder med fællesskab, arrangementer og lokal udvikling.
Laven Vandværk	Lokalt vandværk der forsyner Laven by og omegn. Organiseret gennem en lokal frivillig bestyrelse.
Linå Lokalråd	Lokalråd der varetager borgernes interesser og arbejder med udvikling i Linå-området.
Lodsejere forening Bjerres-Vestermose	Forening af lodsejere med fokus på arealforvaltning, naturpleje og fælles interesser.
Lodsejerforeningen Granborg	Nyoprettet lodsejerforening (stiftet december 2023) for Granborg-området. Foreningen organiserer ejere og håndterer lokale arealinteresser.
Mellerup Borgerforening	Borgerforening der styrker lokalt fællesskab og arbejder med arrangementer og udvikling.
Mellerup Bylaug	Lokal forening der varetager byens interesser og arbejder med udviklingsprojekter.
Mellerup Bådelaug	Forening for bådejere med fokus på sejlads, friluftsliv og faciliteter ved vandet.
Mellerup SUP og sauna	Forening med fokus på friluftsliv, vandsport (SUP) og fællesskab omkring sauna og natur.
Mossø Kano og Kajak Laug	Lokal kano- og kajaklaug med base på Klostermølle; tilbyder familiebaserede naturoplevelser på Mossø og Gudenåen.
Mossø Lodsejerforening	Forening af lodsejere omkring Mossø med fokus på arealforvaltning og naturpleje.
MTB Randers	Mountainbike-forening der arbejder med spor, træning og friluftsliv på cykel.

Myrhus Bådelaug	Bådelaug der arbejder med fælles faciliteter og friluftsliv på vandet.
Natur & Motion Natur der dur	Forening der kombinerer motion, friluftsliv og naturaktiviteter. Lokal natur- og miljøforening der arbejder med konkrete naturforbedringer og bæredygtige løsninger i nærområdet.
Natur Midtjylland	Borgerdrevet arbejdsgruppe, der udspringer af Liga Syd, som arbejder for at skabe et sammenhængende naturområde i Midtjylland.
Naturby Gjern	Lokal udviklingsforening med fokus på natur, bosætning og bæredygtig udvikling i Gjern.
Naturfond Gl. Rye	Fond med formål at erhverve og pleje Lyngbakkerne omkring Gl. Rye og sikre offentlig adgang. Fonden samarbejder med lokale frivillige og har en støtteforening (Støtteforeningen for Gl. Rye Naturfond) til økonomisk og praktisk opbakning.
Resenbro Lokalråd	Lokalråd som blandet andet arbejder med lokale planforslag og agerer bindeled med Silkeborg Kommune.
Resenbro Lokalråd	Lokalråd der arbejder med lokal udvikling, borgerinddragelse og samarbejde om områdets fremtid.
Ry Kogræsserlaug	Laug etableret for at bruge kvæg til naturpleje i lokale arealer. Organiseret som forening. Formålet er beskyttelse og fremme af biodiversitet i områder omkring Ry.
Ry Sejlkлуб	Frivillig sejlkлуб ved Knudsø/Knudsøen med tilbud som sejlerskole, ungdomsaktiviteter, SUP og andre vandsportsaktiviteter.
Ry Vinterbadeklub	Vinterbadeklub som har til formål at skabe rammer for vinterbadning i ferskvand ved Ry.
Rye Nørreskov	Rye Nørreskov er et større skovareal i Søhøjlandet med skovdrift og jagt. Organisationen har blandt andet fået en bevilling af Den Danske Naturfond til naturpleje med vildsvin.
Salten-Langsø Skovadministration	Professionelt skovadministrationselskab, der administrerer skov, natur, pyntegrønt og juletræsarealer i omkring Salten-Langsø. Selskabet har flere naturområder, der plejes med ekstensiv afgræsning.
Sdr. Vissing Vandværk	Lokalt vandværk, ansvarlig for indvinding og levering af drikkevand. Organiseret via en lokal frivillig bestyrelse.
Sejling Borgerforening	Borgerforening der styrker lokalt fællesskab og arbejder med arrangementer og udvikling.
Sejs-Svejbæk Borgerforening	Forening der arbejder med fællesskab, aktiviteter og lokal udvikling i området.
Sejs-Svejbæk Lokalråd	Lokalråd der varetager borgerinteresser og arbejder med udvikling, planlægning og dialog med kommunen.
Serup Borgerforening	Borgerforening med fokus på sammenhold, arrangementer og lokale initiativer.

Silkeborg Kajakklub	Klub for kajakinteresserede med fokus på friluftsliv, tekniktræning og fællesskab på vandet.
Silkeborg Kajakklub	Klub for kajakroere med fokus på friluftsliv, teknik og fællesskab på Silkeborgsøerne. Arrangerer træning og ture.
Silkeborg Rideklub	Rideklub med fokus på hestesport, undervisning og fællesskab for ryttere i området.
Silkeborg Sti- & Sporbyggerlaug	Frivillig forening der arbejder med etablering og vedligehold af stier og mountainbikespor. Fokus på friluftsliv og adgang til natur.
Silkeborgs Grundvandssamarbejde	Samarbejdsforum der arbejder med beskyttelse af grundvand og bæredygtig vandforvaltning.
Skægkær Borgerforening	Forening der arbejder med lokalt fællesskab og udvikling i Skægkær.
Sportsfiskerforeningen Laksen Anno 1961	Lystfiskerforening med fokus på laksefiskeri, naturpleje og bevarelse af gode fiskevande.
Støtteforeningen for Gl. Rye Naturfond	Lokal støtteforening der samler midler og frivillig arbejdskraft til Naturfond Gl. Rye's opkøb og pleje af naturområder. Støtteforeningen organiserer plejedage og fundraising til fondens naturprojekter
Tange Roklub	Roklub der arbejder med roning, træning og fællesskab på vandet.
Træden Beboerforening	Lokal beboerforening med fokus på lokale aktiviteter og styrkelse af fællesskabet i landsbyen
Tørring Beboerforening	Aktiv borgerforening i Tørring, der arbejder for at styrke fællesskab og deltagelse i landsbyen.
Uldum Borgerforening / fællesskaber	Flere lokale foreninger der arbejder med fællesskab og udvikling i Uldum-området.
Uldum Ridecenter	Ridecenter med fokus på hesteaktiviteter, undervisning og fællesskab.
Uldum Sportsfiskerforening	Forening for lystfiskere med fokus på fiskeri, naturpleje og adgang til fiskevande.
Vestbirk Rideklub	Rideklub for ryttere i Vestbirk med frivilligt drevet undervisning, stævner og ridetilbud for medlemmer.
Vinding Forsamlingshus	Forening drevet af frivillige i Vinding. Arrangerer lokale fællesskabende aktiviteter som fællesspisning m.m.
Vinding Kirke	Lokal folkekirke i Vinding, som er en del af Bryrup-Vinding-Vrads Menighedsråd. Arrangere byen beboere omkring lokale aktiviteter i kirkeligt regi.
Virklund Lokalråd	Lokalråd der arbejder med udvikling, planlægning og fællesskab i Virklund.
Virklund Lokalråd	Lokalråd der arbejder med udvikling, borgerinddragelse og lokale projekter.

Virklund Naturpleje	Frivillig naturplejegruppe i Virklund som organiserer lokal naturpleje med afgræsning. Foreningen består af borgere med tilknytning til Virklund.
Virring Lokalråd (og omegn)	Lokalråd der arbejder med udvikling og borgerinddragelse i området.
Voel Lokalråd	Lokalråd med fokus på udvikling, bosætning og koordinering af lokale initiativer i Voel.
Vrads Borgerforening	Borgerforeningen fungerer som lokal aktivitet- og fællesskabsforening i Vrads-området. Foreningen afholder møder og generalforsamlinger og samarbejder med lokalsamfundet om arrangementer og fællesskabende aktiviteter.
Vrads Kirke & Kirkeråd	Kirken i Vrads sogn er en del af pastoratet Bryrup-Vinding-Vrads. Menighedsrådet varetager aktiviteter og kirkeliv i området.
Vrads Vandregruppe	Gruppe som arrangerer månedlige vandreture. Formålet er at fremme fællesskab, motion og naturoplevelser i lokalområdet omkring Vrads.
Vrads Vandværk	Andelsselskabsbaseret vandforsyning forsyner lokalområdet med drikkevand. Forsyningsområdet er omfattet af særlige drikkevandsinteresser (OSD). Vandværket organiseres gennem en lokal bestyrelse.
Øm Klosters Venner	Museumsforening/støtteforening til Øm Kloster Museum med ca. 200 medlemmer, som støtter arrangementer, formidling og vedligehold af ruinparken. Foreningen arrangerer frivillig arbejde i park og klosterhave samt bidrager økonomisk og praktisk til museets aktiviteter.
Øster Bording Borgerforening	Borgerforening der styrker lokal sammenhængskraft og arrangerer fælles aktiviteter.

Lokale interesseforeninger

Bording-Christianshede Menighedsråd	Folkekirkens menighedsråd, som agerer bindeled mellem Bording og Christianshede.
Bryrup-Them Jagtforening	Lokal jagtforening der arrangerer jagtaktiviteter, træningsarrangementer og medlemsmøder.
Bryrup-Vinding-Vrads Menighedsråd	Sognenes menighedsråd (Bryrup/Vinding/Vrads) med ansvar for kirkeliv, kirkegårdsdrift og lokale arrangementer.
Brædstrup og Omegns Jagtforening	Lokal jagtforening i Brædstrup-området med jagtaktiviteter, hundetræning og medlemsarrangementer
Brædstrup og Omegns Sportsfiskerforening	Lokal sportsfiskerforening med fiskeret i øvre Gudenåen og nærliggende søer
Danmarks Vilde Natur, Midtjylland	Den nationale forening Danmarks Vilde Natur har lokalafdelinger/aktive medlemmer i Midtjylland og arbejder med at etablere sammenhængende vild natur.

Dover-Alling-Tulstrup Menighedsråd	Fælles menighedsråd for Dover, Alling og Tulstrup som arrangerer gudstjenester og lokale menighedsarrangementer for landsbyerne.
Ejstrup-Gludsted Menighedsråd	Sogdenes menighedsråd der organiserer kirkeliv, gudstjenester og sogneaktiviteter.
FDF Brædstrup	Lokal FDF-kreds med aktiviteter for børn og unge — friluftsliv, lejre og spejderaktiviteter
Fiskeriforeningen Gudenaa	Lokal fiskeriforening der administrerer fiskestrækninger på Gudenåen og samarbejder med andre lokale fiskerierorganisationer.
Funder-Lysbro Lokalråd	Lokalråd der blandt andet arbejder for rekreative ruter i naturen og agerer bindeled med Silkeborg Kommune.
Gjessø Lokalråd	Aktivt lokalråd for Gjessø med bestyrelse og strategi for lokal udvikling; arbejder med byudvikling, høringsvar og fællesskabsprojekter.
Gludsted/Ejstrup KFUM & K	Lokal spejder KFUM & K-kreds i Gludsted/Ejstrup. Organiserer aktiviteter i naturen for unge.
Grædstrup-Sønder Vissing Sognes Menighedsråd	Menighedsråd for Grædstrup og Sønder Vissing sogne, ansvarlig for kirkeliv, gudstjenester og lokale aktiviteter i landsbyerne.
Gudenådalens Lodsejerforening	Nyere forening for lodsejere i Gudenådalen der varetager lodsejerinteresser, vandløbspørgsmål og dialog med myndigheder
Hærvejsbyens Venner	Lokal forening, der arbejder med formidling af Hærvejen og lokale ruter.
Klyngen: Liv i Landsbyerne	Liv i Landsbyerne er en klynge, som består af fem landsbyer; Alken, Bjedstrup, Boes, Illerup og Svejstrup. Liv i Landsbyerne er den fælles forening for lokalområdet og organiserets også gennem Landbyfællesskabet Skanderborg.
LAG Randers-Favrskov	Lokal udviklingsgruppe der støtter projekter i landdistrikter gennem EU-midler. Fokus på innovation, bosætning og lokal vækst.
Landbo Øst	Landbrugsinteresseorganisation der varetager landmænds faglige og politiske interesser. Arbejder med rådgivning, udvikling og landdistriktsforhold.
Landbo Øst	Landbrugsorganisation der varetager faglige og politiske interesser for landbruget i Østjylland. Arbejder med rådgivning, udvikling og landdistriktsforhold.
Landboforeningen Kronjylland	Landbrugsforening med fokus på rådgivning, erhvervsudvikling og landbrugspolitiske interesser i Kronjylland. Understøtter lokale landmænd.
Landsbyklyngen Kronjylland	Samarbejdsnetværk mellem landsbyer med fokus på udvikling, fælles projekter og styrkelse af lokal sammenhængskraft.
Lokalrådet Tønning-Træden Sogne	Lokalråd for Tønning/Træden-området (Brædstrup-området) der samler landsbyerne til dialogmøder og koordinerer fælles aktiviteter
Mossø Lodsejerforening	Forening der repræsenterer lodsejerne omkring Mossø — forvalter ejerspørgsmål, fiskerettigheder og har til formål at højne søens

	kvalitet.
Mossøs Venner	Frivillig forening der arbejder for at beskytte Mossøs natur, landskabsoplevelse og sikring af rekreative værdier
Natur & Ungdom Silkeborg	Ungdomsorganisation med fokus på natur, klima og miljø. Arbejder med aktivisme, friluftsliv og naturformidling.
Nordvestgruppen	Gruppen er en løs sammenslutning af byer i det nordlige Horsens Kommune, som arbejder med at (gen)etablere vandre- og cykelstier i området og formidling af naturen i lokalområdet. Gruppen mødes et par gange om året.
Resenbro Lokalråd	Lokalråd som blandt andet arbejder med lokale planforslag og agerer bindeled med Silkeborg Kommune.
Ryegnets Jagtforening	Lokal jagtforening i Ry-området der arrangerer fællesjagter m.m.
SAMBY	Platform og koordinationsforum for lokalcenterbyerne i Horsens Kommune — SAMBY samler bysamfundene og er bindeled til Horsens Kommune i høringer og puljefordeling. Mødes regelmæssigt og varetager fællesplanlægning og udveksling mellem medlemsbyerne.
Sejs-Svejbæk Lokalråd	Lokalråd der dækker Sejs, Svejbæk og nærliggende områder.
Skovlandets Lokalråd	Lokalråd for området Skovlandet (Vinding, Bryrup, Vrads mv.) — arbejder for lokal udvikling, koordinering mellem foreninger og dialog med kommunen.
Them-Bryrup Fiskeriforening	Lystfiskerforening med fiskevand i Salten Å og lokal sø/å-strækninger. Foreningen organiserer gydebanksprojekter og lokalt vandplejearbejde blandt andet i samarbejde med Bryrup skole.
Them-Salten Lokalråd	Lokalråd i Silkeborg-området (Them/Salten/omegn) der varetager lokalsamfundets interesser, hørings svar og koordinering af lokale udviklingsinitiativer.
Them-Salten Lokalråd	Lokalråd der varetager lokale interesser, planlægning og dialog med kommunen om udviklingsprojekter og stier
Vestbirk Kano- og Fritidslaug	Lokal kano- og fritidsforening i Vestbirk med lån af kanoer, ture og lokale arrangementer; organiserer ture på Gudenåen og Vestbirk-søer
Virklund Lokalråd	Lokalråd for Virklund der fungerer som bindeled mellem til Silkeborg Kommune; arbejder med skoleudbygning, trafikikkerhed og lokale udviklingsprojekter
Østjysk Familielandbrug	Forening for familiedrevne landbrug med fokus på netværk, faglig udvikling og landdistrikter.
Østjysk Landboforening	Landbrugsorganisation der arbejder med rådgivning, politiske interesser og udvikling af landbruget i Østjylland.
Ålauget (GST)	Ålauget for Gudenåen Silkeborg-Tange er et vandløbslaug, der varetager lodsejer- og sejladslovmæssige interesser på Gudenå-strækningen Silkeborg-Tange; arbejder med vedligehold og rekreative forhold.

Interesseforeninger

Det Danske Spejderkorps Brande	Lokal spejdergruppe under Det Danske Spejderkorps (Brande Gruppe)
DN Favrskov	Lokal afdeling af Danmarks Naturfredningsforening med fokus på naturbeskyttelse, biodiversitet og lokal miljøpolitik i Favrskov.
DN Hedensted	Lokal DN-afdeling der arbejder med naturbeskyttelse, grøn omstilling og lokale naturprojekter i Hedensted Kommune.
DN Horsens	Naturforening der arbejder for beskyttelse af natur, landskab og miljø i Horsens-området gennem frivilligt arbejde og politisk indflydelse.
DN Horsens (Danmarks Naturfredningsforening)	Lokal DN-afdeling i Horsens, der arbejder med naturbeskyttelse lokalt, møder, politiske høringsvar og frivilligaktiviteter.
DN Norddjurs	Lokal afdeling af Danmarks Naturfredningsforening med fokus på naturbevarelse, biodiversitet og miljøindsats i Norddjurs.
DN Randers	Natur- og miljøforening der arbejder med beskyttelse af natur og vandmiljø i Randers-området. Deltager i lokale naturprojekter og høringer.
DN Silkeborg	Lokal DN-afdeling med fokus på naturbeskyttelse, skov, søer og landskaber i Silkeborg-området. Arbejder både politisk og praktisk.
DN Silkeborg (Danmarks Naturfredningsforening)	Lokal afdeling i Silkeborg, engageret i naturpleje, arrangementer og frivilligaktiviteter
DN Skanderborg	Naturforening der arbejder for beskyttelse af natur og miljø i Skanderborg Kommune. Engagerer frivillige i naturprojekter og høringsager.
DN Skanderborg (Danmarks Naturfredningsforening)	Lokalafdeling af Danmarks Naturfredningsforening, der arbejder med naturbeskyttelse, naturoplevelser og lokale kampagner i Skanderborg Kommune.
DN Viborg	Lokal afdeling af Danmarks Naturfredningsforening med fokus på natur, biodiversitet og miljøindsats i Viborg-området.
DOF Østjylland (Dansk Ornitologisk Forening)	Regionallokalafdeling der organiserer fugleture, registreringer og naturbeskyttelsesarbejde i det østlige Jylland; tilbyder ture, foredrag og fuglemonitoring.
Foreningen af Jydske Skovejere	Medlemsbaseret forening for skovejere i Jylland med adresse/administration i Brædstrup/Horsens-området.
Friluftsrådet Horsens / Friluftsrådet Søhøjlandet	Det lokale netværk/område under Friluftsrådet, der dækker Silkeborg, Skanderborg, Horsens og Hedensted; arbejder for adgang, faciliteter og lokalt friluftsliv.
Frivilligcenter Silkeborg	Lokalt frivilligcenter der tilbyder rådgivning, mødelokaler,

	<p>projektstøtte og formidling mellem foreninger, borgere og kommunen.</p> <p>Afholder kurser i foreningsarbejde, hjælper med projektudvikling og fungerer som kontaktpunkt for frivillige initiativer.</p>
Gudenåkomitéen	Tværkommunalt politisk samarbejde mellem kommuner i Gudenåens opland, der koordinerer indsats for vandmiljø, sejladspolitik og rekreative interesser (sekretariat i Silkeborg).
Gudenåssammenslutningen	Fagligt/foreningsbaseret sammenslutning med historik i lakse- og genopretningsprojekter i Gudenåen. Organisering af fiskeri- og genetableringsindsatser i Gudenåen og søer.
Horsens og Omegns Sportsfiskerforening	Lokal sportsfiskerforening der forvalter fiskevand i Horsens-området (fx Bygholm Å) samt arrangerer kurser og frivillige naturplejeaktiviteter.
LAG Ikast-Brande	Lokal Aktionsgruppe (LAG) for Ikast-Brande Kommune er en frivillig forening, som administrerer og indstiller støtte til lokale udviklingsprojekter i landdistrikterne. Modtager og vurderer ansøgninger til udviklingspuljer.
Landbo Øst	Regional landbrugsorganisation/rådgiver (Østdansk/Landbo-aktører i øst), som tilbyder rådgivning inden for planteavl, økonomi, jura og erhvervs politik.
Landboforeningen Odder-Skanderborg	Lokal landbrugsforening der tilbyder rådgivning, netværk og medlems service for landmænd i Odder og Skanderborg-området. Fokus på erhvervs politiske emner, planteavl, økonomi og lokal bestyrelseskontakt til medlemmerne.
Landsbyfællesskabet Skanderborg	Paraplyorganisation for landsbyerne i Skanderborg Kommune; fungerer som bindeled mellem kommune, landsbylaug og lokalsamfund og varetager fælles interesser og puljeansøgninger. Aktiv i landdistriktspolitik, arrangerer netværk og står bl.a. bag kåring af Årets Landsby i kommunen.
Landsbyrådet Horsens	Forum/råd i Horsens Kommune for udveksling af idéer og erfaringer mellem kommunens landsbyer; arbejder med udvikling, fællesskab og landsbyprojekter. Rådet består af repræsentanter fra medlemslandsbyer.
Natur & Ungdom	Landsdækkende naturforening for børn, unge og familier der arbejder med naturdannelse, sommerskoler og lokalforeninger (sekretariat på Klostermølle ved Mossø)
Silkeborg Fiskeriforening	Stor lokal fiskeriforening med ansvar for fiskeretter i Mossø, Knudsø, dele af Gudenåen og andre ferskvandsarealer i Søhøjlandet.
Silkeborg Sti- & Sporbyggerlaug (SSSL)	Frivilligt fællesskab af spor- og trailbyggere, som i samarbejde med Naturstyrelsen og kommunen anlægger og vedligeholder mountainbike-spor og vandrestier i Silkeborg-området.
Skanderborg Lystfiskerforening	Lystfiskerforening med Skanderborg Sø og Mossø-området som primære fiskevande.
Stop vanrøgt af dyr bag hegn	Interesseforening der arbejder for dyrevelfærd og kontrol med dyrehold i indhegnede områder.
Østjydsk Skovdyrkerforening	Faglig forening for skovejere/skogbrugsinteresser i Østjylland.

Naturprojekter

Alling Naturpark

Borgerdrevet Naturgenopretningsprojekt i Alling ved Ry. Drevet af lokale borgere, der samarbejder med lodsejere om udtagning af landbrugsjord. Projektet har fået støtte af Den Danske Naturfond og 15. Juni Fonden.

Skellerup-Linådal Naturprojekt

Privat naturgenopretningsprojekt ved Skellerup-Linådal med ekstensiv helårsgræsning. Projektet har fået støtte af Den Danske Naturfond.

Earthbreak Naturprojekt

Opkøb af landbrugsjord og omdannelse til natur ved Vrads.

Heder Ager Krog

Lokaldrevet naturpleje- og genopretningsprojekt ved Alken. Drives af Foreningen for Fremme af Biodiversitet. Naturforvaltning med afgræsning.

Javngyde Grundvand- og Naturprojekt

Lokaldrevet naturgenopretning- og grundvandsbeskyttelsesindsats. Projektet er endnu ikke realiseret, men drives af medlemmer fra Javngyde Vandværk og Landsbylauget i Javngyde.

Lyngbakkerne i Gl. Rye

Lokaldrevet naturplejeprojektet for at bevare Lyngbakkerne i Gl. Rye. Samarbejder med Naturfond Gl. Rye, som ejer Lyngbakkerne.

Naturpark Randers Fjord

Større natur- og landskabsprojekt med fokus på fjordnatur, vådområder og friluftsliv. Arbejder med naturbeskyttelse og formidling.

KIRKBI Climate

Klima- og naturrelateret projekt med fokus på CO₂-reduktion, biodiversitet og naturgenopretning. Ofte koblet til større strategiske naturinvesteringer.

Biodiversitetspark, Jyske Bank

Virksomhedsinitieret naturprojekt med fokus på at øge biodiversitet og skabe mere vild natur. Indeholder ofte både formidling og konkrete naturtiltag.